

450 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
dum erit in celo super uno peccatore penitentiam a-
gente, quam super nonaginta novem iustis, qui non
indigent penitentia.

Sicut gaudent Angeli de penitentia peccatoris,
ita de illius impenitentia aut falsa penitentia contri-
stantur. Vera conversio non est sine Dei amore saltem
inchoato. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentia,
Cap. 4. Art. 3. Propositione 7. & Art. 7. Regulis. 1.
& 4. 6. & 7.) Vera contritionis & sinceræ con-
versionis indicia. (Ibid. Regula 7.) Veram & sinceram
penitentiam non agunt, quæ Angelis gaudium pari-
riat, qui pro peccatorum suorum gravitate congruam
satisfactionem Deo non exhibent. (Lib. 2. Tract. de
Sacramento Penitentia, Cap. 6. Art. 2. Proposit. 1.)
Timeat & cavete, ne diabolo potius quam Angelis
gaudium afferatis, peccando, aut in peccatis perse-
verando, vel falsam penitentiam agendo: Ut denno
malus reciparatur a prædâ suâ adversus Dominum gau-
deat. Penitentia compensatione redimendam im-
punitatem Dominus proponit. Si ergo qui vendunt,
prius minimum quo paciscuntur examinant, ne scal-
pus, neve rufus, ne adulter: Etiam Dominum cre-
dimus penitentia probationem prius inire: tantam no-
bis mercedem, perennis scilicet vitæ concessurum...
Furo quidem aggredi, & Præpositum huius rei (Sac-
erdotem scilicet Confessarium) asseverationibus tuis
circumduci facile est. Sed Dens thesauro suo provi-
det, nec finit obrepere indignos.

Tertium Lib.
de Penit.

25

DOM. III. POST FEST. SS. TRIN, 451

DOMINICA III. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil
cepimus: In verbo autem tuo laxabo rete.

Luc. v. 5.

HOmo natus ad laborem, sicut avis ad volatum.
Laborant boni & mali in hoc mundo; sed animo
ac sorte dispari. Boni interdum & in luce fidei; Mali
in tenebris infidelitatis, errorum & peccatorum. Bo-
ni cum gaudio: Mali cum maerore & molertia. Boni
fructuosè; Mali steriliter & inaniter. Laborandum ut
aliquando beati simus; sed ne sit inanis labor noster,
1. Debemus laborare in luce fidei. Per totam noctem
laborantes nihil cepimus. 2. Laborare debemus in præ-
sentia & verbo Christi. In verbo tuo laxabo rete.
3. Imitari debemus humilitatem S. Petri. Exi à me,
quia homo peccator sum, Domine.

I. Nullum opus æternæ vitæ meritorium sine fide fie-
ri potest. (Lib. 1. Quest. 1. Art. 4.) Infidelium vo-
luntas arbor mala. Non potest arbor mala bonos fru-
ctus facere. Quamvis omnia infidelium opera non sint
peccata; imò quædam eorum opera Deo placeant,
quatenus officio bona sunt; ipsi tamen infideles Deo
propterea non placent. Magni eorum cursus, sed ex-
tra viam (inquit S. Augustinus.) Christiani ipsi inu-
tiliter laborant, nisi ex fide bonum operentur. Inten-
tio bonum opus facit; intentionem fides dirigit... Si
oculus tuus nequam est (ait Christus) totum corpus
tuum tenebrosum erit: Si autem oculus tuus simplex
est, totum corpus tuum lucidum erit. Hunc oculum
agnosce intentionem, quâ facit quicquid facit, &
per hoc discite cum Qui non facit opera bonæ intentionis

Matth. 18

Ff ij

452 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

fidei bona, hoc est, ejus qua per dilectionem operatur, totum quasi corpus quod illis, velut membris, operibus constat, tenebrarum esse, hoc est, plenum nigredine peccatorum. In Petri navim ascendendum, in eaque manendum, ut sit utilis labor. Extra Petri navim, extra Ecclesie Catholicae, Apostolicae, Romanae communionem, nullum opus vitae aeternae meritum est. Infideles, Haeretici, Schismatici, quatumcumque laborent pro beatitudine consequenda, nihil capiunt. Moribus licet sint alii integris, nemini injuriam faciant, castimoniam, temperantiam, mansuetudine, patientiam sint insignes; multum orent; largas elemosinas pauperibus erogent: Inanis est eorum labor extra Petri navim; in qua Jesus turbas docet quidquid credendum & agendum est ad vitam aeternam consequendam. *Ascendens autem in unam navim quam erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas.* Haec Schola est unitatis, in qua Christus posuit cathedram veritatis. Ad unitatem Ecclesie caput visibile necessarium est, scilicet Romanus Pontifex S. Petri successor. (*Lib. 1. Quaest. 2. Art. 10. §. 7.*) Quod Christus significavit *Ascendens in unam navim, quae erat Simonis, ex qua Sedens docebat turbas.* Ista navis fide pura, spe firma, caritate perfecta a terra subducitur, in altum ducitur. *Duc in altum.* In hac navi ad imperium Christi & Vicariorum ejus retia verbi divini jaciuntur in capturam piscium omnis generis. Nulla enim missio legitima est, nisi quae a Christo per ejus Vicarios derivatur, quorum continua successio Ecclesiae veritatem probat. In hac Ecclesia, non in schismaticis societatibus & conventiculis, communitio sanctorum est. *Et annuerunt sociis, qui erant in alia navis, ut venrent, & adjuvarent eos. Et venerunt.* (De Sanctorum communitate, vide loco citato Theologiae nostrae, §. 10.) Christi protectione & praesentia servatur hac navis, ne mer-

DOM. III. POST FEST. SS. TRIN. 453

gatur, Haereticis, Schismaticis, malis Ministris, Christianis criminosis retia rumpentibus. *Concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum.* Haeretici, fidei puritatem violando; Schismatici, scindendo Ecclesiae unitatem; mali Ministri, contemnendo ejus auctoritatem, & hierarchicum ordinem; Christiani criminosi, sanctissimam ejus disciplinam, & Baptismi sui promissa violando, retia rumpunt & lacerant. *Rumpebatur autem rete eorum.* Ecclesiae periculis Christus prospicit, ac succurrit Vicariis suis illius Rectores, successoribus Petri, qui auctoritate ab illo sibi commissae fidei dogmata contra haereticos definiunt, unitatem Ecclesiae contra schismaticos tuentur, hierarchicum ordinem conservant, Morum disciplinam sanciant. His scilicet in persona Petri a Christo dictum est: *Duc in altum:* Hoc est, in profundum disputationum; ut explicat S. Ambrosius. Non multis, sed uni Ecclesiae totius per navim significatae Gubernatori & Capiti visibili dictum est: *Duc in altum:* Ut fidei morumque doctrinam in Scriptura Sacra & Traditione velut in profundo & vasto Mari latentem, adversus haereses & Moralis Christianae corruptelas declaret, definiat, ac fidelibus omnibus proponat. *Re-*

*lib. 4. in
Luc. 6. 71.*

Isai. 7. 9.

II. In Christi verbo laborare debemus, alioqui labor noster inanis est, opera ad salutem inutilia. Qui mundo serviunt, ambrosiosi, avari, libidinosi, aliique cupiditatis dediti, nihil capiunt, nisi umbras, momentaneas voluptates, inquieti animi dolorem, conscientiae anxietatem, lassitudinem, aeternos cruciatus. *Concepit dolorem, & peperit iniquitatem. Luctum aperuit, & effudit eum, & incidit in foveam quam fecit. Convertetur dolor ejus in caput ejus, & in vericem ipsius iniquitas ejus descendet.* Erit aliquando cum dicent: *Ambulavimus vias difficiles, lassati sumus in Sep. 1. 7.*

Psal. 7.

Ipsa. 29. 4. 1. 5.

via iniquitatis & perditionis. De illis Spiritus Sanctus per os Isaïæ ait: *Telas araneæ texerunt... Telorum non erunt in vestimentum, neque operientur operibus suis: Opera eorum opera inuisa, & opus iniquitatis in manibus eorum... Confidunt in nihilo, & loquuntur vanitates, conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem.* Hypocritæ, & quicumque propter Deum non laborant, quicumque in operibus suis aliud quam Dei gloriam querunt, qui aliud quam magnificæ & pretiosa ejus promissâ spectant, in Christi verbo retia non laxant: ideo nihil merentur, nihil capiunt, vitæ æternæ præmium non consequuntur, *Quia ventum seminabunt, & turbinem metent.* Omne opus quod virtuali saltem intentione in Deum non refertur, malum est. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Regula 57.*) Rectæ intentionis in omnibus operibus nostris necessitas. (*Ibidem Regula 58.*) Id in aliâ piscatione discipulorum suorum post Resurrectionem suam Christus significavit, cum jussit ut in dextram navigii retia mitterent. Quid enim dextera, nisi sancta & celestis intentio? Quid sinistra, nisi intentio prava & terrena? In sinistra laboriosa & inanis piscatio: In dextera plurimi magnique pisces capti sunt. Qui ergo omnia opera sua propter Deum facit, magna merita comparat, æterna præmia consequitur.

Osce 8. 7.

Joan. 21.

Deus enim in verbis ac promissis suis fidelis est. Si fideles sinus ut impleamus quod præcepit, fidelis est ut reddat nobis quod promissit. In verbo igitur Christi retia laxemus, corda nostra per caritatem dilatemus, quodcumque possimus ad Dei gloriam & honorem, & ad sanctificationem nostram faciamus, non perfunctorie, sed diligenter; non remissa, sed ferventissima caritate, ut felicior sit piscatio nostra. *Viam mandatorum tuorum curram, cum dilatasti cor meum. Cordis dilatatio, justitiae est delectatio. Hoc munus est Dei, ut in præceptis ejus non timore pane anguste-*

Psal. 117. 32.

Rom. 5. 5.

mur, sed dilectione & delectatione justitiae dilatetur. Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. In hac diffusione latitudo est, in qua sine angustiis via quoque ambulatur angusta, donante illo cui dictum est: Dilatasti gressus meos subtus me, & non sunt infirmata vestigia mea. Latum est ergo mandatum caritatis, quo corda dilatantur, quo retia laxata in capturam summum, infinitum, æternumque bonum, scilicet Deum ipsum, piscantur.

Psal. 117. 37.

III. Ut opera nostra fructuosa sint, imitari debemus humilitatem S. Petri, Dei gratiam in nobis agnoscere, non merita nostra: Attendere quòd ejus beneficentiæ debemus, quicquid boni agimus: Considerare quòd peccatores sumus, & nos coram Deo humiliare, quantumcumque in via Christiana perfectionis proficere videamur: Quia revera Nullum est peccatum quòd facit homo, quòd non possit facere & alter homo, si desit Rector à quo factus est homo. Sic S. Petrus miraculum à Christo Jesu patrum videns in piscatione ejus jussu factâ, procidit ad genua Jesu dicens: *Exi à me, quia homo peccator sum, Domine. Exi à me, quia ego homo purus, tu homo Deus; ego peccator, tu sanctus; ego servus, tu Dominus.* Separat te locus à me, quem separat à te fragilitas naturæ, vilitas culpæ, infirmitas parentiæ. De Dei donis ac beneficiis, de bonis quæ in nobis sunt aut à nobis fiunt, ne extollamur, quoniam nihil nostrum est. De divina misericordia ne præsumamus. Justitiam semper timeamus, quia peccatores sumus. *Ne dicas, Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserabitur. Misericordia enim & ira ab illo citò proximant, & in peccatores respicit ira illius.* Eò magis nos peccatores agnoscamus & palam confitebimur, quo propinquiores Christo erimus. Sic atomi innumerae sole irradiante conspiciuntur. Sol Justitiæ Christus in

S. Aug. Serm. 29. aliis 21. ex Homil. 29.

Ezai. 5. 6. 7.

Petri navî radiabat: Quid mirum, si peccata sua Petrus agnoscebat? *Exi à me, quia homo peccator sum, Domine.* Non tamen timere debemus Deum servili timore, sed timore casto, ut filii, timore cum fiducia in Dei bonitate conjuncto. *Caritas enim foras pellit timorem illum servilem; non timorem cultum, qui permanet in sæculum sæculi.* Animi demissione & humilitate & beneficia nobis à Deo collata servabimus, & nova atque majora obtinebimus. *Noli timere: ex hoc enim jam homines eris capiens,* Exemplo certè humilitatis nostræ ac virtutum in ea fundatarum, homines capiemus, & ad Christi obsequium adducemus. Sic homines capiebat Paulus, cum diceret: *Imitatores mei estote, fratres, sicut & ego Christi.* Denique relictiis omnibus, quæ nos à Christi comitatu & obsequio abstrahunt, aut remorantur, illum sequi debemus. *Et subditiis ad terram navibus, relictiis omnibus, secuti sunt eum.* Omnibus mundi impedimentis, rebus omnibus temporalibus, affectu saltem renuntiare debemus, si Christi discipuli esse volumus. *Omnis ex vobis (inquit) qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.*

Phil. 3. 17.

Luc. 14. 33.

DOMINICA IV. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in Regnum calorum. Matth. v. 20.

Lib. de Spiritu
in Ep. Litteris,
Cap. 26.

Cum rectè judicaverit S. Augustinus, quòd *In ea que persicienda est justitia multum in hac vitâ ille proficit, qui quam longè sit à perfectione justitiæ, proficiendo cognovit:* Considerare seriò debemus quam longè remoti sumus à justitiæ Christianæ perfectione,

qui ne Pharisæicam quidem attigimus. Quis enim vestrum in oratione assidue versatur, bis qualibet hebdomadâ jejunit, uberes elemosynas erogat, luxum & voluptatem vitat, Deilegem præ oculis semper habet, ut Pharisæi & Legis Doctores apud Judæos? Et tamen, ait Christus Dominus, Magister, & Legislator noster: *Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in Regnum calorum.* 1. Phariseorum justitia simulata erat, & fœcra: justitia Christianorum sincera & simplex esse debet. 2. Justitia Phariseorum externa dumtaxat: Justitia Christianorum interiorum simul & exterior esse debet. 3. Justitia Phariseorum scrupulosa erat minimorum præceptorum observatrix; maximorum verò neglectrix mandatorum: Christiana justitia totam legem accuratè implet: magna præcepta observat, nec tamen minora negligit.

I. Hypocritarum simulata justitia... Hypocritis quam grave peccatum?... Hypocritis exitiale Christianæ vitæ malum... Qui sanctitatem simulant, duplici corde sunt... Eum solum inveni debet Christianus homo, cum rectè vivit, qui conscientie solus inspector est... Hypocritas octuplici maledictione Christus percussit... Hypocritis caracteres. (Lib. 3. Tractatu de Peccatis, Cap. 5, Art. 17.) Hypocritæ Christianæ Religionis spiritum moribus suis evertunt. (Ibid. Regula 5.) Hypocritis gravior peccatum est, ceteris paribus, iis quæ palam committuntur. (Ibid. Regula 7.)

Matth. 23.

II. Cultus interior, Christianæ Religionis Anima (Ibid. Regula 1.) Christiana pietas interior simul & exterior esse debet (Ibid. Regula 8.) Cor Deo, exemplum bonum hominibus debemus. *Qui timent Dominum, preparabunt corda sua, & in conspectu illius sanctificabunt animas suas... Lucent lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glori-*

Ecclesi. 2. 19;

Matth. 5. 16.

Exod. 28. 11. *fiocent Patrem vestrum qui in caelis est.* Arca testimonii auro purissimo intus & foris Deo iubente ornata; ut significetur, Christianum intus & foris, in corde & in opere, virtutum auro, præsertimque caritatis circumvestitum esse debere. Vitæ signa & motus in viventibus videntur; vitæ principium, scilicet anima, non videtur. Interior sanctitatis & virtus præcipua est in Religione. *Abconditus cordis homo.* Id naturam inter & picturam discriminis est, quod pictura ab exterioribus incipiat, in usque opus suum absolvat; natura verò à partibus interioribus. Vera iustitia ab interioris hominis sanctificatione incipit, in exterioris compositione desinit: Falsa verò iustitia in exterioris compositione tota versatur. *Cor suum dabit in similitudinem picturæ.*

III. Mortale peccatum Hypocritis committunt, qui in minimis anxie religiosi sunt, de gravioribus autem nequaquam solliciti, Phariseorum instar, qui mentham & anethum, & cyminum decimabant, relinquentes *Quæ graviora sunt legis, iudicium, misericordiam, & fidem* (Vide Lib. Cap. & Art. supra citat., *Regulâ 4.*) Nemo iustus est, qui Dei & Christi legem vel in uno capite violaverit. *Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Exteriora quælibet pietatis exercitia sine caritate & humilitate non profunt. Satagite igitur *Ut sitis perfecti & integri, in nullo deficientes.*

IN EADEM DOMINICA.

Audistis quia dictum est antiquis, Non occides: Qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis: Quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, Raca; reus erit Concilio. Qui autem dixerit, Fatue; Reus erit gebenæ ignis. Matth. v.

Homicidium quàm grave crimen? Ne tamen se existimer quantum illud Decalogo præceptum, *Non occides*, omni ex parte implevisse, qui homicidium non commisit: latius enim patet hoc præceptum: Quippe cum lex Christi spiritualis sit, quæ non solo opere externo, sed spiritu magis adimpletur, non sufficit ad hoc mandatum implendum continere manum à cade & omni violentiâ, nisi etiam contineat animum ab omnibus affectibus qui ad proximi læsionem tendunt, irâ scilicet, odio, invidia, contumelia, convitio, calumnia, obreccatione. Hoc igitur præcepto prohibetur. 1. Ira quæ vindictæ libido est. 2. Multo magis prohibetur odium proximi, quæ est ira inveterata, & gravissimum animæ vulnus. 3. Præceptum istud non tantum omnem vindictæ cupiditatem prohibet, sed multas & eximias virtutes à nobis exigit, humanitatem imprimis ac mansuetudinem. Deinde concordia pacificæ cum omnibus servandæ studium. Tertio patientiam, quæ non tantum malos toleramus, sed etiam patimur eos abuti nostrâ tolerantia, parati etiam magis gravius damnum ab eis accipere, quàm injuriam referre. Quarto honoratem. Quinto Inimicorum dilectionem. Sexto Longanimitatem. (*Lib. 4. De Decalo*

go, Cap. 7. de quinto precepto, Articulo 1.) Ad bonitatem pertinet ut in pauperes & opis nostræ indigentes benefici simus. Huic si defuerimus officio, rei sumus homicidii. *Quisquis pacendo hominem servare poterat, si non pavisti occidisti* (ait S. Ambrosius.) *Panis egenium vita pauperum est: qui defraudat illum homo sanguinis est* (inquit Spiritus Sanctus per os Sapientis.) Ad benefaciendum omnibus, qui nostra ope indigent, cum succurrere ipsis valeamus, quantum Decalogi præceptum nos obligat: alioquin rei sumus iudicio. *Erue eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare ne cesses. Si dixeris, Vires non superent, qui inspector est cordis ipse intelligit, & servatorem anima tua nihil fallit, reddetque homini iuxta opera sua.*

S. Ambros.
Ecl. 14. 21.

Prov. 24. 11.
11.

IN EADEM DOMINICA.

Ego autem dico vobis: Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Matth. v. 22.

LEvia esse peccata, quorum rei ad humana tribunalia non trahuntur corporales pœnas luituri, insipiens est qui sibi persuaserit. Aliud, aliud longè terribilius iudicium est, scilicet Dei viventis, cuius in manus incidere, horrendum est: cuius consideratione contritus Rex Propheta orabat: *Non invres in iudicium cum servo tuo.* Huic iudicio non modò homicida obnoxius est, sed & iracundus: *Omnis qui irascitur fratri suo*, cuicumque homini, præsertim verò Christiano, *Reus erit iudicio.* Exponenda 1. Iræ deformitas & enormitas. 2. Iræ gradus explicandi. 3. Docenda remedia contra iram.

Psal. 141.

1. Jura Dei usurpat homo iracundus. (*Lib. 3. Traçt. de Peccatis Cap. 11. Art. 1.*) Ira ipsi homini

DOM. IV. POST FEST. SS. TRIN. 461
iracundo plurimum nocet. (*Ibidem*) Turpe & immane iræ vitium. (*Ibid.*) Ira comprimenda & moderanda. (*Ibidem*) Ira quàm grave peccatum? Ejus effecta. Quàm exitialis ira in corde servata? (*Ibidem*) Ira inveterata lethale peccatum est. (*Ibid. Art. 2. Regulâ 4.*)

II. Tres iræ gradus à Christo Domino in Evangelio hodierno explicati, singuli damnatione digni, tametsi dispari. Primus, iræ motus cum deliberato gravis ultionis appetitu. *Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio.* Gradus alter, vox indignationis. *Qui autem dixerit fratri suo, Raca, reus erit Concilio.* Tertius gradus, convitium, verbum injuriosum & contumeliosum. *Qui autem dixerit Fatue, reus erit gehenna ignis.* (Vide *ibidem, Regulâ 3.*) Vindicta, aut vindictæ libido, semper male sunt: proindeque inimicos ulcisci nunquam licet: injurias illatas condonare, semper & ubique necesse est. (*Ibidem, Regulâ 7.*) Tres moderationis gradus. (*Ibidem*) Ad omne genus injuriarum perferendum & condonandum paratus Christianus esse debet. (*Ibid.*) Gravius quandoque illius qui injuriam ulciscitur, peccatum est, quàm illius qui injuriam intulit. (*Ibidem*) Contumelias contumeliis, convitia convitiis repellere nunquam licet. Unde non excusatur à peccato mortali, qui verbis contumeliosis laceffit alterum, etsi ab ipso fuerit provocatus. (*Ibid. Art. 4. Regulâ 10.*) Contumeliosi ad restitutionem honoris, quo meliori modo fieri potest, tenentur (*Ibid. Regulâ 7.*)

III. Remedium adversus iram præcipuum est patientia, cujus præceptum & exemplum nobis Christus dedit. (*Cap. citato, Art. 5.*) Deus patientiæ sequetur. (*Ibid.*) Patientiæ bonum & utilitas. (*Ibid.*) Impatientiæ malum. (*Ibid.*) Consideratio injuriarum & pœnarum quas Christus nostri causâ pertulit, efficacissimum est adversus iram remedium. (*Ibidem*) Humi-

462 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

lias ira moderatrix. (*Ibidem*) Caveatur iracundia, aut si præcaveri non potest, cohibeatur, (*Ibidem*) Duo Christianæ mansuetudinis fervandæ modi (*Ibid.*) Patientia virtutum omnium radix & custos (*Ibidem.*) Verè patiens est, qui & injurias æquo animo tolerat, & de his postea cogitans, quod illas pertulerit, exultat. (*Ibidem.*) Patientia virtus tribus modis exerceatur. (*Ibidem.*) Igitur sit omnis homo velox ad audiendum verbum ac mandatum Christi iram prohibentis, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri justitiam Dei non operatur, id est, non adimplet, quin imò legem ejus violat. Dei judicium, gehennam ignis, pœnas æternas in mente habeamus, ut eorum meditatione iracundiæ ignem extinguamus. Turbatus sum, & non sum locutus: cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui. Denique Sol non occidat super iracundiam vestram. . . Sol super iram nostram si occiderit, periclitamur. Non licet nobis unâ die sine patientia manere.

Jacobi. 1. 19.

Esal. 76. 6.

Ephes. 4. 26.

Tertull. Lib. de patientia, Cap. 12.

PRO EADEM DOMINICA.

Si ergo offers munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te: Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offers munus tuum. Matth. v. 23. 24.

Nullum sacrificium Deo gratum & acceptum sine caritate esse potest. Condonatio igitur injuriarum acceptarum, & satisfactio pro illatis injuriis; reconciliatio perfecta cum fratribus, absolute necessaria est ad sacram Communionem, & ad remissionem pecca-

DOM IV. POST FEST. SS. TRIN. 463

torum obtinendam, quæ sine caritate obtineri non potest. Hæc porro omnes homines complecti debet, fratrum nomine à Christo significatos. Omnes autem vos fratres estis. Qui proximos oderunt, & ab illis disident, sacramentaliter absolvi non possunt, & ad Eucharistiæ participationem admitti, nisi depositis inimicitiiis, cum ipsis reconciliati sint. Vide Theol. Dogm. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9. Art. 5. Regulâ 2. Ad Sacramentum unitatis cum dissensione accedere, nefarium & sacrilegum est. Deus caritas est, Deus pax: Sacrificium nullum sine caritate & pace gratum & acceptum habet. Ne prius ascendamus ad Dei altare, quam si quid discordiæ vel offense cum fratribus contraxerimus, resolvamus. Quid est enim ad pacem Dei recedere sine pace? ad remissionem debitorum cum retentione? Quomodo placabit Patrem, iratus in fratrem? Reconciliatio sincera, spontanea, & prompta esse debet; non ficta, non coacta, non tarda. Relinque munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offers munus tuum: Cor tuum scilicet, in oratione, cum prius ipsum à pravo odii affectu purgaveris. Vide Idæam Concionis Feria vi. post Cineres; ubi de Inimicorum dilectione: & Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 11. Regulâ 9. & sequentibus usque ad 19.

Tertull. Lib. de Orat. Cap. 19.

DOMINICA V. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Miseror super urbam, quia ecce jam triduo sustinent eam, nec habent quod manducent: & si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Marci viij.

DEum non modò celi & terræ rerumque omnium creatorem & conservatorem, sed & gubernatorem ac providorem sapientissimum, ac beneficentissimum esse, fides Catholica docet; miraculum multiplicationis septem panum à Christo patratum, misericordià commoto erga turbam hominum qui relicti oppidis suis illum per desertum sequebantur ut verbum ejus audirent, egregiè confirmat. De providentiâ igitur divina opportunè ad populum Sermo hac Dominica haberi poterit. 1. Docendum quid de providentiâ Dei credere. 2. Quo animi affectu erga illam esse debeamus.

I. Divina rerum omnium providentiâ multis argumentis probatur. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 52.*) Homo tamen præcipua Divini ingenii cura. Mala divinæ providentiæ non repugnant, neque peccatorum permisso. (*Ibid. §. 53.*) Divinæ providentiæ non repugnant prosperitates impiorum & adversa res justorum. (*Ibidem.*) Dei providentiâ sustentamur. Populum suum per annos quadraginta in deserto aluit Manna cælesti. Hic est de quo Jacob Patriarcha ait: *Deus qui pascit me ab adolescentia mea usque in presentem diem.* De quo David: *Aperis tu manum tuam, & implet omne animal benedictione.* Deus est qui benedictione suâ fruges

Tertull. lib.
de Resurr.
Carnis.

Genes. 41. 15.

Psal. 144. 16.

DOM. V. POST FEST. SS. TRIN. 465
ges nostras multiplicat de paucis granis, sicut Christus in manibus suis multiplicavit septem panes. *Potestas erat in manibus Christi. Panes autem illi quinque quasi semina erant, non quidem terra mandata, sed ab eo qui terram fecit, multiplicata. Hoc ergo adnotum est sensibus, quo erigeretur mens, & exhibitum oculis, ubi exerceatur intellectus, ut invisibilem Deum per visibilia operamiraremur, & erecti ad fidem, & purgati per fidem, etiam ipsum invisibiliter videre cuperemus, quem de rebus visibilibus invisibiliter nosceremus.*

S. August.
Tract. 24. in
Joan.

Bonitatem & potestatem involvit Dei providentiâ: bonitatem quâ miseretur nostri: potestatem quâ nobis subvenit. *Christus turbas vidit, esurientes agnovit, misericorditer pavit: non solum pro bonitate, verum etiam pro potestate. Quid enim sola prodesset bonitas, ubi non erat panis, unde turba esuriens pasceretur? Nisi bonitas adestet potestas, jejuna illa turba & esuriens remaneret. Non solum cibum & potum Deus optimus maximus nobis providentiâ suâ subministrat, sed & pani aliisque alimentis viam actualem nos nutriendi & roborandi impertit, quam sine ejus benedictione non haberent. Unde per Prophetas suos comminatur: *Auferet Dominus à Jerusalem & à Juda omne robur panis, & omne robur aque. . . Comedent, & non saturabuntur. Non solum victum, sed vestium, & omnia necessaria & commoda sustentandæ vitæ Deus nobis largitur. Non solum panem materiale sustentando corpori, sed panem spirituale, & cælestem animæ nutriendæ necessarium, verbum suum, Scripturas suas, Legem, Psalmos, Prophetas, Libros Historicos Veteris Testamenti, Libros Sapientiales, Evangelium, Apostolorum suorum Scripta, velut septem panes nobis largitur, ut his reficiantur animæ nostræ, & roborentur in vitam æternam. Non enim ex solo pane vivet homo, sed ex omni verbo quod procedit**

S. August.

Isai. 1. 7.
Osai 4. 10.

466 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
de ore Dei. Septem panibus; id est, septem Spiritus
Sancti donis contra concupiscentiam, quæ nos de lon-
gè, id est de regione peccati & umbra mortis venien-
tes, debilitat, Animas nostras roborat. Dono sapien-
tiæ, ut Religionis Mystèria, æternaque bona cognos-
camus: Dono intellectûs, ut cælestia dogmata ad fa-
litem nostram necessaria, seu Fidei, seu Moralis Chri-
stianæ, officiaque nostra capiamus: Dono consilii, in
dubis ne aberremus: Dono fortitudinis, ne in testa-
tationibus, & adversitatibus succumbamus & deficiamus:
Dono scientiæ, ut nihil eorum quæ vocationem
nostram spectant, ignoremus: Dono pietatis, quæ om-
nia opera nostra, verbis, desidia, cogitationeque per-
fundantur: Dono timoris, religiosi ac filialis, quo
Deo nostro displicere, eumque offendere, præ malis
omnibus timeamus.

Sacratissimo tandem corpore & sanguine Jesu Chris-
ti Filii sui Domini ac Salvatoris nostri, in Eucharis-
tiæ Sacramento nos alit Deus Optimus Maximus. Cæ-
lestis istius panis figura fuere panes à Christo multi-
plicati.

Deus ita nobis in hujus mundi deserto panem quo-
tidianum subministrat, sive pro necessitate carnalis vi-
ctûs, sive etiam pro necessitate spiritualis alimoniz, ut
tamen illum nos orando petere ab ipso velit. *Panem
nostrum quotidianum da nobis hodie.* Hæc Domini-
cæ Orationis petitio explicatur *Libro 1. Cap. 2.
Art. 7.* qui Sermoni istius idææ accommodari facile
potest.

II. Dei Providentia adoranda est; non temerè scri-
tanda ejus consilia. Miles parere debet, quacumque
statione Dux illum suus stare, quocumque progredi ju-
beat, non in ejus consilia curiosè inquirere. Servus
patere debet mandatis Domini, subditus imperio Re-
gis, non ejus arcana scrutari; multò magis Dei provi-
dentiz, ejusque ordinationi subesse debemus, quam

DOM. V. POST FEST. SS. TRIN. 467
subterfugere non possumus. In eo quo nos Deus statuit
ordine, in eo quo nos collocat statu & conditione, ser-
vutis vel dominationis, pauperatis vel divitiarum,
infirmutatis aut sanitatis, humiliationis aut gloriæ, ad-
versitatis vel prosperitatis, ipsi æquo & lubenti animo
servire debemus, nunquam adversus adorandam ejus
providentiam obmutuare. *Sicut oculi servorum in
manibus dominorum suorum, ita oculi nostri ad Do-
minum Deum nostram, donec miseretur nostri.* Quic-
quid nobis hæc in vitâ evenerit, Dei providentia ado-
randa est. *Dominus est: quod bonum est in oculis suis
faciat.* In adversis pariter ac in prosperis; in damnis
rerum temporalium non minus quàm in eorum incre-
mento, providentia divina laudanda est. *Dominus de-
dit* (aiebat Sanctus Job) *Dominus abstulit: sicut Do-
mino placuit, ita factum est: sit nomen Domini be-
nedictum.*

Secundò, ipso loquendi modo profiteri debemus
nos à divina providentia totos in omnibus eventibus
pendere. (*Libro 1. Quest. 2. Art. 2. §. 53. in fine*) *Ecclesi. 3. 11.*
Tertio fiduciam maximam divinæ providentiæ habere
debemus. (*Ibidem*) *Respicite filii nationes hominum;
& scitote quia nullus speravit in Domino, & confu-
sus est. Quis enim permaxis in mandatis ejus, & de-
spexit illum? Quoniam pius & misericors est Deus,
& remittit in die tribulationis peccata: & protector
est omnibus exquirentibus se in veritate. Non vidi
justum derelictum (inquit Propheta) nec semen ejus
quærens panem... Spera in Domino, & fac bonita-
tem, & inhabitabit terram, & pascetis in divitiis ejus.*
Ne turberis, ne murmures, si temporalia subsidia ti-
bi desint: Providentiæ Dei patris tui confide, qui ti-
bi meliora servat. Fac bonitatem in terra Domini; in
Ecclesia ejus, quam colit, quam rigat: & pascetis
in divitiis ejus. Quæ sunt divitiæ ejus terræ? *Divitia
ejus, Deus ejus* (inquit S. Augustinus) *Delectare in*

Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. Discerne petitiones cordis tui à petitionibus carnis. Cæcus est corpore, rogat ut illuminetur. Ista roget, quia & ista Deus facit, & ista Deus præstat: Sed rogant hæc etiam mali. Petitio hæc carnis. Infirmatur, rogat se saluum fieri: salvus fit moriturus. Et ista petitio carnis est: & si qua sunt talia. Petitio cordis quæ est; Fruitio Dei. *Deus cordis mei, & pars mea Deus in sæcula.* Confide providentiæ sapientissimi, potentissimi, beneficentissimi Domini. Dic cum Propheta: *Ego egenus & pauper sum, Dominus sollicitus est mei. facta in Dominum curam tuam, & spera in eum, & ipse faciet.* Nimia de rebus temporalibus sollicitudo à Christo damnata. Quando sit lethale peccatum? (*Lib. 3. De Peccatis, Cap. 6. Art. 7. Regulâ 1.*) Regnum & iustitia Dei bonum nostrum est, quod appetendum ut finis; cætera propter illud, ut *necessarium nostrum.* (*Ibidem.*) Sollicitudo temporalium rerum tripliciter illicita. (*Ibidem.*) Labor exercendus, sollicitudo tollenda. (*Ibidem.*) Sollicitudo temporalium, etiam ea quæ non repugnat fini caritatis, peccatum est, si superflua sit & anticipata. (*Regulâ 2.*) Fiducia in Providentiâ Dei. (*Ibidem.*)

Psal. 71. 26.

Psal. 39. 27.

DOMINICA VI. POST. FESTUM SS.
TRINITATIS.

Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos... Omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit... Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum calororum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in calis est, ipse intrabit in Regnum calororum. Matt. vij.

Cum Christus venerit in mundum, Evangelium suum tradiderit ac prædicaverit, passionem & mortem subierit, ut nobis iter ad Regnum calororum panderet; nos munire etiam voluit Præceptor optimus contra illusiones, quæ à via salutis nos avertere possunt, & in viam perditionis deducere. Ex triplici autem radice oriuntur illusiones; primò ex prava directione; secundo ex erronea præsumptione; Tertio ex corruptâ voluntate. Contra primam illusionum causam nos munit Christus, jubendo ut à falsis Prophetis caveamus, nec illorum nos committamus directioni. *Attendite à falsis Prophetis.* Contra secundam illusionum causam nos munit, docendo, erroneam esse præsumptionem de fide bonis operibus destituta, quasi sufficit illa ad salutem. *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum calororum.* Contra tertiam illusionum causam nos munit, docendo, voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse; nec nostram, sed ejus voluntatem faciendam, ut ad æternam beatitudinem perveniamus. *Sed qui facit voluntatem Patris*

470 INSTIUT. CONCIONAT. PARS II.
mei, qui in calis est, ipse mirabitur in regnum celo-
rum.

1. Maximi momenti ad salutem est boni Directoris electio, maxime difficilis. Discernere enim an sit ovis propria pelle induta, an lupus ovina pelle vestitus, haud certe facile est. Reſtit tamen cordis attentio cum oratione conjuncta gratiam discretionis impetrat. Qui Deum sincero animo quarunt, conscientias suas non committunt Directori, nisi mortaliter certi sint talem esse, qui ad Deum ducere valeat. Quae dotes conscientiarum Moderatoribus necessariae? 1. Scientia divinae & Ecclesiasticae legis ex Verbo Dei & sacris Canonibus derivata. 2. Morum probitas & sanctimonia. 3. Singularis prudentia. 4. Patientia & benignitas. 5. Sollicitudo salutis animarum. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentiae, Cap. 5. Art. 9.*) Pseudo-Prophetae sunt, qui conscientias dirigunt secundum opiniones laxiores, & minus tutas. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. unico, Regula 13.*) Laxiores & indulgentiores Directores minime eligendi... Securitas à Direttore data nihil prodest, nisi in Tribunali Dei accepta sit. (*Ibidem Regula 14.*) Laxiorum Directorum effugies à Spiritu Sancto delineata... Doctorum sanæ Moralis characteres. (*Ibidem Regula 15.*) Falsi Prophetae sunt, qui viam tutiorem in dubiis eligendam non docent. (*Regula 17.*) Falsi Prophetae sunt, qui in conscientiarum rebus dant consilium secundum opinionem quae ipsi minus probabilis videtur, minusque tuta: Vel qui iudicium suum in sacro Penitentiae tribunali opinionem minus probabili & minus tuta penitentiae accommodant. (*Ibidem, Regula 29. & 30.*) Periculosissima illusio est varios adire Doctores seu casuum Arbitros eâ intentione ut ex eorum opinionibus ea eligatur, non quae probabilior & tutior, sed quae commo- dior visa fuerit. (*Ibidem, Regula 31.*) Id facientes decipi Deus permittit ad pravitatem cordis eorum pu-

DOM. VI. POST FEST. SS. TRIN. 471
niendam, ut probat exemplum Regis Achab 3. Regum 23. Congregavit Rex Israel Prophetas, quadringentos circiter viros, & ait ad eos: Ire debet in Ramoth Galaath ad bellandum, an quiescere? Qui responderunt: Ascende, & dabit eam Dominus in manu Regis. Dixit autem Josaphat: Non est hic Propheta Domini quisquam, ut interrogemus per eum? Et ait Rex Israel ad Josaphat: Remansit vir unus per quem possumus interrogare Dominum: Sed ego odi eum, quia non propheta mihi bonum, sed malum, Michas, Achab Prophetas audire amabat, qui desideris ipsius se accommodarent, ideo illum decipi permisit. Dominus, & falsis Prophetis credere, quae mortis illius & cladis Israëliti Exerçitûs causa fuit. Et ait Dominus: Quis decipiet Achab Regem Israël? Egredesset autem spiritus, & stetit coram Domino, & ait: Ego decipiam illum. Cui locutus est Dominus: In quo? Et ille ait: Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium Prophetarum ejus. Et dixit Dominus: Decipies, & prevalebis: egredere, & fac ita.

II. Fides sine caritate & bonis operibus non sufficit ad salutem, (*Lib. 1. Quaest. 1. Art. 5.*) Arbor bona ex bonis fructibus cognoscitur. Arbor bona, cor rectum est, bona voluntas: Fructus boni, opera bona. Fructus boni, fructus Spiritus Sancti: Fructus mali, opera carnis. (*Galat. 5. 19.*) Cor sanctum est, verè Christianum, & à Deo probatum, cum vita verè Christiana & sancta est. Nulla arbor sterilis bona est. A malo abstinere non sufficit, & bonum facere necesse est, servare Dei mandata, ut ad vitam perveniat aeternam. Omnis arbor bona fructus bonos facit: Mala autem arbor malos fructus facit. Fructus boni ex caritate; fructus mali ex cupiditatis radice oriuntur... Non fructus est bonus, qui ex caritatis radice non surgit... Fieri non potest ut steriliter boni simus: Sed boni non sumus quicquid steriliter sumus. Arbor enim

S. August.
126 de Spirit.
14 & Lib. 104.
Idem 116. 2.
Cont. Jul. c. 1.

bona fructus bonos facit. Absit autem ut Deus bonus, à quo fecutus paratur arboribus non facientibus fructum bonum, excidat & in ignem mittat arbores bonas. Nullo modo igitur homines sunt steriliter boni: Sed qui boni sunt, possunt esse alii minus, alii magis mali. *Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Hæretici, qui iustitiam semel habitam amitti numquam posse; aut iustos in omnibus operibus suis peccare, pertinaciter contendunt, bonam arborem malos fructus facere posse, contra expressam Christi sententiam, consequenter asserunt: *Non potest arbor bona fructus malos facere: Neque arbor mala bonos fructus facere.* Per Christi gratiam voluntas bona: Per se ipsam voluntas mala. Christiani per Baptismum non solius Fidei, sed universæ legis Christi servandæ debitores fiunt. (*Lib. 2. Tract. de Baptismo, Cap. 8. Propositione 9.*) *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum celorum: Sed qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: Quia nunquam novi vos: Discedite à me, qui operamini iniquitatem.*

III. Voluntas nostra Dei voluntati in omnibus conformanda est, voluntati utique per Scripturas sacras & legem eius significatæ: Non nostra, sed ejus voluntas faciendæ. *Sed omnis qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse intrabit in regnum celorum.* Id ut nobis à Deo tribuatur, in oratione petere docuit Christus Dominus: *Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra.* A Deo itaque postulandum est, ne voluntati nostræ nos permittat. . . Quid nomine voluntatis Dei, quam fieri petimus, intelligatur? . . . Bonam voluntatem à Deo petimus, id est, caritatem. . . Volunta-

DOM. VI. POST FEST. SS. TRIN. 473
 ti propriæ contraria caritas. . . Petimus ne concedatur nobis à Deo, quod interdum suadente diabolo, tanquam bonum postulamus. . . Quo præsertim tempore postulare debeamus ut Dei voluntas in nobis ac de nobis impleatur? . . . Animi moderationem postulamus, ut in statu nostro Deo fideliter ac tranquillè serviamus. . . Recti corde voluntatem Dei sequuntur. . . Perseverantiam petimus, cum oramus ut voluntas Dei fiat. . . Oramus ut faciamus quod Deus vult. . . Voluntas Dei est, quam Christus fecit & docuit. . . Oramus, ut sicut ab Angelis, sic ab hominibus voluntas Dei adimpleatur: Ut sicut in iustis, sic in peccatoribus voluntas Dei fiat: Ut Spiritu & carne Deo serviamus (*Lib. 5. de Oratione, Cap. 2. Art. 6.*)

In sola humilitate confidendum. Porro totius humilitatis summa in eo posita est, ut voluntas nostra divinae subiecta sit voluntati, ut ait Propheta: *Nonne Deus subiecta erit anima mea?* Sed à creatura rationali voluntaria subiectio queritur, ut voluntariè sacrificet Domino, & consecratur nomini ejus; non quia terribile & sanctum, non quia omnipotens, sed quia bonum est. Subjectionem autem istam triplicem esse necesse est, ut quod certum est Deum velle, id nos omnino velimus: Ut quod certum est Deum nolle, similiter & nos execremur. Quod autem incertum est utrum velit an nolit, neque velimus ex toto, neque penitus non velimus. Ubi certa est Dei voluntas, omnino nostra sequatur, in his videlicet de quibus aliquid in Scripturis invenimus, aut ipse Spiritus manifestè clamet in cordibus nostris quid sentiendum sit, ut est caritas, humilitas, castitas, obedientia, ceterarumque virtutes: Hæc approbemus indubitanter & appetamus, quæ placere Deo scimus indubitanter. Sic & ea omnimodis odisse debemus, de quibus certum est quòd oderit ea Deus, ut est apostasia, fornicatio, iniquitas, impatientia. In his verò rebus de quibus nihil certum possessus inve-

psal. 6.

S. Bernardus
Serm. 26. De
Diverſis.

nire, nihil certum voluntas nostra definiat: Sed magis pendeat inter utrumque, aut saltem neutri parti nimis adhaereat, cogitans semper ne forte altera pars Deo magis placeat, & parati simus voluntatem ejus sequi in quancumque partem eam cognoverimus inclinare. Sic experiemur quod scriptum est: *Pax multa divigentibus legem tuam, & non est illis scandalum.*

2. ad. vii.

DOMINICA VII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Et ego vobis dico: Facite vobis amicos de Mammona iniquitatis: Ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula. Luc. xvj. 9.

Divites qui pauperibus elemosynas pro viribus suis non erogant, sunt infideles œonomi, & villici iniqui; bona Domini sui dissipantes. Dei enim universorum Domini, cujus est terra & plenitudo ejus, divitiæ sunt, qui eorum administrationem & dispensationem divitibus commisit, ut per eos quasi providentiæ suæ vicarios pauperum indigentæ subveniret. Illud officium si neglexerint, clamor pauperum ad Deum ascendit; ille verò in tremendo judicii die postulabit à divitibus rationem administrationis bonorum quæ illis dispensanda commisit: *Redde rationem villicationis tuæ.* Tantùm abest ut eorum laudaturus sit prudentiam: Imò eorum imprudentiam condemnabit & immanem duritiam. Imprudentiam quidem, quòd ratione sua & industriâ in sæculi negotiis satis feliciter usi, fide suâ in negotio salutis æternæ, quod *Unum necessarium est*, uli non sint; & cum per eam *suii lucis* essent, secundùm eam non agentes facti sint filii tenebrarum: Duritiam, quòd fratrum suorum, imò Christi in his esurientis & mendicantis inopiæ & calamitatis miserti non fuerint; nec illi subvenierint: Imprudentiam,

tiam, quòd sibi non conciliaverint *amicos*, à quibus reciperentur in *aeterna tabernacula*: Duritiam, quòd illorum miseriæ temporali compassi non fuerint, quos Dei amicos esse dubitare non debent; Imò nec animæ suæ miserti fuerint, quam ab æternâ miseriâ pœnitique redimere & servare elemosynis suis poterant. Quoniam igitur Evangelica Parabola, quam hodie nobis proponit Ecclesia, ad Elemosynæ necessitatem & utilitatem docendam & persuadendam tota collineat; hoc etiam erit Sermonis nostri argumentum.

1. Divitibus obligatio elemosynam erogandi divino præcepto imposita est: *Redde rationem villicationis tuæ.*
2. Magnæ utilitates & fructus ex elemosynis in eos redundantes, illos ad juvandos pauperes excitare debent. *Ego dico vobis, facite vobis amicos de Mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.*
3. Non solum obdurationis adversus misericordiam, & violatæ caritatis, sed etiam gravissimæ imprudentiæ rei sunt divites, qui elemosynam pauperibus non erogant pro facultatum suarum ratione, & ipsorum pauperum indigentia. *Filii hujus sæculi prudentiores filii lucis in generatione sua sunt.*
1. Elemosynæ præceptum explicatur (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 6. de Avaritia, Art. 9. de obduratione contra misericordiam, quæ una est ex Avaritia filiabus, Regulis 5. 6. 7. 8. & 9.*) Duritia erga pauperes, causa damnationis divitum (*Regula 5.*) Christus reprobus in judicio solas elemosynas pauperibus negatas exprobrabit. (*Regula 7.*) Caritatem non habet, qui necessitatibus pauperum, etiam communibus, de superfluis suis non subvenit. (*Ibidem.*) Superflua divitum pauperibus debentur. (*Ibid.*) Filii, Elemosynam pauperis ne defraudes... Declina pauperi sine tristitia aurem *Ecl. 4. 1. 2.*
tuam, & redde debitum tuum, & responde illi pacifica in mansuetudine. Divites qui superflua sua pauperibus non erogant, ut raptores, in judicio Dei punientur.

(*Ibidem.*) Dives non de suo, sed de rebus Dei donat pauperi, cum elemosynam erogat. (*Ibidem.*) Mendici Dei sunt omnes homines, etiam divites. Ut à Deo impetrent ejus dona, necesse est ut dent pauperibus (*Ibidem.*) Ubertior ac largior esse debet Christianorum elemosyna, quam Pharisæorum. (*Ibidem.*) Elemosyna justitiæ debitum (*Ibidem.*) Non absolvendi, qui superflua sua pauperibus non erogat. (*Ibidem.*) Superflua sua pauperibus erogare, non est meri consilii, sed præcepti. (*Ibidem.*)

II. Non modò Christi præceptum, sed & spirituales fructus ex elemosyna provenientes, ad illam erogandam Christianum hominem incitare debent. (*Lib. 4. de Decalog. Cap. 3. Art. 11. Reg. 23.*) Elemosyna à peccato & à morte liberat. (*Ibidem.*) Elemosyna alter quodammodo baptismus. (*Ibidem.*) Qui elemosynam erogat, Christum sibi faciunt debitorem (*Ibidem.*) Deo sœnerantur (*Ibidem.*) Christus in omnium pauperum universitate mendicat. (*Ibidem.*) Pudendum quòd servi diaboli majora ipsi munera erogant, quam Christo qui servos ejus se proficitur. (*Ibidem.*) Severiori examine pauperes non sunt discutiendi, nec curiosus inquirendum an pauperem simulent. Modus tamen servandus est, ne in indignos & minus indigentes profundatur, quod dignioribus & magis indigentibus debetur. (*Reg. 26.*) Non obvius tantùm pauperibus eroganda elemosyna, sed pauperes quærendi, & illis maxime subveniendum, qui præ vetecundia petere non audent. (*Regula 27.*) Elemosyna Christiana liberalis & copiosa esse debet, juxta facultatum uniuscujusque rationem. (*Regula 28.*) Deus coronat voluntatem, ubi non invenit facultatem. (*Ibidem.*) Artifices ipsi aliquid ex operarum suarum stipendiis seponere debent ad subveniendum pauperibus. *Laborem operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.* Elemosyna promptè & hilariter erogata.

Eph. 4. 28.

da. (*Regula 29. & 30.*) Elemosyna Christiana humilis esse debet (*Regula 31.*) Christiana elemosyna justa fit, necesse est, ex bonis scilicet propriis, non ex alienis & malè partis. (*Regula 32.*) Neque enim hæc verba Christi, *Facite vobis amicos ex mammona iniquitatis*, significant ex divitiis injustè acquisitis elemosynas faciendas esse: Sed divitiæ iniquæ vocantur, vel quia sæpe fructus sunt aut semina & instrumenta vitiorum; vel quia soli iniqui bona illa temporalia veras divitias existimant atque ut tales amant, cum justî sola bona spiritualia veras esse divitias credant, eaque rebus omnibus anteponant. *Mammona iniquitatis ob hoc à Domino appellata est ista pecunia, quam possidemus ad tempus, quia Mammona divitiæ interpretantur: Nec sunt ista divitiæ nisi iniquis, qui in eis constituunt spem atque copiam beatitudinis suæ: à justis verò cum hæc possidentur, est quidem ista pecunia, sed non sunt illis divitiæ nisi cælestes & spirituales, quibus indigentiam suam spiritualiter suppletes, exclusâ egestate miseriæ, beatitudinis copiâ ditentur.* Vocantur denique mammona iniquitatis, quia divites illas iniquè existimant suas esse, cum sint alienæ, solo dispensationis titulo nobis committæ; qui sensus maximè congruit parabolæ, in qua Deus homini diviti comparatur, nos villicis, bona temporalia, & talenta quælibet bonis alienis, quæ villicus iste in fraudem sibi vindicavit. *Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis: Quod verum est, quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: Quod vestrum est, quis dabit vobis? Alienum vocat Christus, quod iniquum mammona paulò ante dixit, quia terrenas divitias nec pleno jure possidemus, sed precario, ut æconomi Dei; nec in nostra sunt potestate ut eas habeamus vel servemus, nec eas nobiscum auferre possunt morientes. Ne timeas cum dives factus fueris homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus ejus: Quoniam cum interierit non sumet omnia, neque descendet cum eo gloria ejus.*

S. August.
Lib. 1. de
Evang. 7. 11.

Luc. 16. 11. 12.

Psal. 41. 17.

III. Imprudentes sunt divites qui eleemosynas non erogant; quia sibi in futurum non consulunt; quia iudicem suum sibi propitium reddere non curant; quia patronos & amicos apud ipsum sibi conciliare non student: quia terrena bona caelestibus, temporalia aeternis anteponunt. *Filii huius saeculi prudentiores suis lucis in generatione sua sunt. In iustis omnibus est vera prudentia, sine qua nulla vera virtus est: In peccatoribus non est vera perfectaque prudentia.* (*Lib. 3. Tract. de Virtutibus, Art. 2. §. 4.*)

DOMINICA VIII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam, dicens: Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua quae ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. LUC. XIX. 41. 42.

CHRISTUM risisse non legimus, flevisse legimus, tum ob mortem amici sui Lazari; quae mortis Animae per peccatum typus erat; tum ob caecitatem, obdurationem, ingratitude[m] Judaeorum, & calamitatum ipsis imminentium magnitudinem in excidio Ierusalem à Tito & Vespasiano Romanis Imperatoribus. Lacrymae Christi nos docent quas ob causas lugere debeamus, scilicet, non esse lugendum ob rerum temporalium damna, ob frustratas cupiditates, ob tristes & male fortunatos eventus, sed ob Dei offensam cum à nobis, tum ab aliis peccatoribus; ob Ecclesiae mala; ob imminencia animae nostrae pericula, certamque perditionem, nisi

Deus misericordiâ suâ nos praevenerit & adjuvet ad agendam poenitentiam. Anima nostra Ierusalem mystica est, Dei summi civitas, in qua per fidem & caritatem inhabitat. Validis ac firmis propugnaculis munita est. Salvator mutus ejus est & antemurale; custodes Angelos habet die ac nocte vigilantes ad propulsandum hostem; divinae gratiae praesidio firmata est: Praeclaris virtutum ac donorum adificiis ornata; diabolo invidiam movet. Verum digna lacrymis est, si non cognoscat tempus visitationis per Christum suae; si non attendat ad ea ex quibus ejus salus, pax & felicitas aeterna dependet: si spernat *Viscera misericordiae Dei nostri, in quibus visitavit nos Oriens ex alto*, & porro nos quotidie visitate pergit monendo per Pastores, per Concionatores, per librorum factorum & piorum lectionem, per bona exempla servorum suorum; corripiendo per flagella sua; inspirando per gratiam suam sancta desideria, pios affectus, bonam voluntatem: Si (inquam) oculos claudat, ne videat quid sibi sit agendum ut Dei visitatio sibi non sit inutilis; digna lacrymis est; quia eò miserio est, quò miseriam suam non cognoscit. Nihil quippe miserio misero non sibi misereante. *Si cognovisses & tu, o peccator, mala tibi imminencia, fletes: Nunc autem quia necis quod imminet, exultas. Et quidem in hac die tua quae ad pacem tibi.* In hac die salutis, quae tua est, quae tibi datur à Deo ut vitam aeternam merearis: In hac die quam sequetur dies altera, quae tua non erit, sed Domini, dies magna & terribilis: Post quam nox aeterna erit malis, in qua non poterunt operari. In hac die non cognoscunt, quia oculos aperire nolunt, sed rebelles sunt lumini. *Noluit intelligere ut bene ageret; adstruit omnino via non bona. . . Excoecavit illos malitia eorum.* In hac die tua. *Suam diem habet anima perversa, quae transitorio gaudet in tempore: Cui ea quae adjunt, ad pacem sunt: Quia dum rebus temporalibus letatur, dum*

*Psal. 31. 4.
Sap. 7. 21.*

*S. Gregor.
Homil. 19.
in Evang.*

honoribus extollitur, dum in carnis voluptate resolvitur, dum nulla venturæ pœne formidine terretur, pacem habet in die sua, quæ grave damnationis suæ scandalum in die habebit aliena. Tunc enim affligenda & crucianda est, cum iusti lætabuntur: Et cuncta quæ modò ei ad pacem sunt, in amaritudinem vertentur. Dicunt enim in bonis dies suos: & in puncto ad infernum descendunt. Quàm plangendi, qui lætantur cum male fecerint, & exultant in rebus pessimis? Semel Christus super civitatem perituram flevit: quotidie per Ecclesiam suam, per electos suos, super Christianos perituros lacrymas fundit. Plangit, inquam, eos qui nesciunt cur plangantur, Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis . . . Vinam saperent, & intelligerent, & novissima providerent!

Judæorum cladem, Hierosolymorum excidium, Judaicæ Reipublicæ everisionem imminentem prædicit ac desit: Christus Jesus. Hæc mala vindicæ Deo ipsis contigerunt, eò quod non cognoverint tempus visitationis suæ, quòd Christum Jesum Dei Filium non receperint, nec ipsi crederint, sed morti tradiderint & crucifixerint. Temporalis hæc clades figura & umbra fuit suppliciorum æternorum, quæ Deus ultionum parat illis qui misericordiam ejus contempnunt. Longè gravior Christianorum, quàm Judæorum crimen est, si visitationis suæ tempus non cognoscant, quia majoribus à Deo beneficiis cumulati sunt. Quantò magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei concitaverint, & sanguinem testamenti pollutum dixerint, in quo sanctificatus est, & Spiritui gratiæ contumeliam fecerint? Scimus enim quia dixit: Mihi vindicta, & ego retribuam. Et iterum: Quia judicabit Dominus populum suum. Horrendum est incidere in manus Dei viventis. Anima peccatrix è corpore migrans, demonibus tradetur, qui illam ad inferos detrudent, corpore interim in terram prostrato, à vermibus corroso, in putredine

DOM. VIII. POST FEST. SS. TRIN. 481
tredinem & pulverem redacto. Coangustabitur undique igne qui non exstinguetur, verme qui non morietur, cruciata; criminum suorum, cogitatione, locutione, opere, omissione peccatorum imagine menti semper obversante terri. Filii ejus, consilia, desideria, cogitationes, molitiones perverse cadent, dissipabuntur, evanescent. In illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Nullum in ea relinquetur spiritualis ædificii vestigium, nihil gratiæ, nihil virtutum ac donorum, nulla præteritorum (si quæ fortè fecit, dum erat in corpore, bonorum operum memoria. Omnes justitiæ ejus quas feceras, non recordabuntur. Nulla spes erit reedificationis & salutis. Circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te undique. Et ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem: eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ.

Ut extrema hæc mala à nobis avertamus, de novissimis nostris serè cogitandum est: Memorare novissima tua, & in æternum non peccabis. Deslenda sunt peccata nostra, & pœnitentiæ lacrymis abstergenda. Jungenda lacrymis oratio fervens ac perseverans pro remissione peccatorum, aliæque bona opera. Deduc quasi torrentem lacrymas per diem & noctem: non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui. Consurge, lauda in nocte, in principio vigiliarum: effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini: Leva ad eum manus tuas, pro anima parvulorum tuorum, qui defecerunt in fame, in capite omnium platearum. Omni tempore lacrymas per compunctionem cordis effundere debemus, qui Auditorem nostrum nostris iniquitatibus offensum non ignoramus. Non dissolvamur pigra inertia, nec per desidiam & vanam securitatem cesserit à lacrymis oculi nostri pupilla: præoccupemus faciem ejus: Lavenus per singulas noctes lectum nostrum, lacrymis stratum nostrum rigemus. Consur-

H h

Joh. 21. 19.
Prov. 2.

Dent. 11. 19.

Hebr. 10. 29.
20. 31.

Epsl. 149. 4.

Ezech. 11. 24.

Ecll. 7. 40.

Thren. 2. 12.
19.ec S. Hieron.
lib. 1. in
ec l. concil. 16.
ec r. 10.

ec

ec

ec

ec

21 gatus nocte, laudemus in principio vigiliarum, cor
 22 nostrum sicut aquam effundamus coram Deo. Consur-
 23 git in nocte, qui in tribulatione præsentis vitæ torporem
 24 à se excutit negligentiae. Laudat in principio vigiliarum,
 25 qui in omni conversatione sua strenuum se exhibet &
 26 cautum, & quicquid adversitatis patitur, totum ad con-
 27 fessionem laudis Dei convertere nititur. Effundit sicut
 28 aquam cor suum ante conspectum Domini, qui ex in-
 29 timo affectu cordis producit lacrymas compunctionis.
 30 *Sacrificium enim Deo spiritus contribulatus: cor con-*
 31 *tritum & humiliatum Deus non despiciet.* Levat ad
 32 Dominum manus suas pro animabus parvulorum suo-
 33 rum, qui defecerunt fame in capite omnium compito-
 34 rum, qui operationem misericordiae pro humilibus &
 35 parvulis Christi membris, fame & siti laborantibus
 36 adhibet ex sincera dilectione. *Nullum enim munus Deo*
 37 *acceptabilius est quam compunctio cordis prolata ex ra-*
 38 *dice verae dilectionis.*

Quamvis porro in omni loco Deus orari possit ac
 debeat, maxime tamen in Templo, quæ Domus est ora-
 tionis. Quantà autem veneratione, reverentiâ, mode-
 stia in templis adesse & orare debeamus, docet Jesus, qui
 Ingressus in Templum, cepit ejicere vendentes in illo
 & ementes, dicens illis: *Scriptum est, Quia domus mea*
domus orationis est: Vos autem fecistis illam spelun-
cam Latronum. (Vide Lib. 5. De Oratione Cap. 7.
 Art. 9. n. 6.)

Luc. 19. 45.
 46.

 DOMINICA IX. POST FESTUM
 SS. TRINITATIS.

Omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se hu-
miat, exaltabitur. Luc. xviii. 14.

Superbia & ostentatio in Phariseo damnata: Humi-
 litas in Publicano commendata. Superbia char-
 acteres. 1. In se confidere, ac de externa iustitia præsu-
 mere; ceteros aspernari. *In se confidebant tanquam*
justi, & aspernabantur ceteros. . . Non sum sicut
ceteri hominum, velut etiam hic Publicanus: Chara-
cteres humilitatis, se peccatorem agnoscere & confite-
ri veniâ dignum: in sola Dei misericordia confidere,
eamque corde contrito implorare. Publicanus à lon-
gè stans, nolebat nec oculos ad cælum levare: sed per-
cutiebat pectus suum, dicens: Deus, propitius esto mi-
hi peccatori. Superbia Pharisei ejus orationes, jeju-
nia, elemosynas, opera omnia aliàs per se bona, inania
reddit: Publicani humilitas omnia ejus peccata ope-
rit & abstergit. Humilitas sincerae conversionis: Su-
perbia impenitentiae signum est. Abominatio Domini
superbus Phariseus: Deliciae Dei humilis Publica-
canus, de longinquo stabat: sed Deus confitenti propin-
quabat, quia Prope est Dominus his qui tribulato sunt
corde, & humiles spiritu salvabit. Publicanus à lon-
 gè stans, nolebat nec oculos ad cælum levare: sed per-
 cutiebat pectus suum dicens: Deus, propitius esto mi-
 hi peccatori. *Tunso pectoris, obtrivio cordis. . . Ocu-*
culos ad cælum levare non audebat, quia seipsum resp-
iciebat. Se attendebat ut sibi displiceret, & sic Deo
placeret. Ipse sibi iudex erat, ut Christus intercederet; s. Aug. st.
ipse puniebat, ut ille liberaret: ipse accusabat, ut ille
defenderet. Habebat & Phariseus peccata, sed per-
 H h j

Psal. 138. 18.

ec

ec

ec

ec

verfus, & nefciens quò veniffet, erat tanquam in ftatione Medici curandus, & fana membra oftendebat, vulnera regebat. Deus tegat vulnera, noli tu. Nam ft tu tegere volueris erubefcens, Medicus non curabit.

Gratias tibi ago, aiebat Pharifæus, fatebatur fe à Deo accepiffe quod habebat. Unde ergo fuperbus? Non quia de bonis fuis Deo gratias agebat, fed quia fuper alterum fe de bonis extollebat. Defcendit hic Publicanus humilis in domum fuaam iuftificatus. Humilis ejus oratio veniam illi peccatorum impetravit: Superba Pharifæi oratio tantum abeft ut deleverit ejus peccatum, ut etiam illi facta fit in peccatum. Quoniam

Excelfus Dominus, & humilia respicit, & alta à longè cognofcit. . . Hunc humiliat, & hunc exaltat: humiliat fuperbum, exaltat humilem. Dico vobis, Defcendit hic iuftificatus in domum fuaam ab illo: quia omnis qui fe exaltat, humiliabitur: & qui fe humiliat exaltabitur.

Pfal. 137. 6.

Pfal. 74. 1.

I. Superbia primum graviffimumque omnium peccatorum eft. . . Alia peccata graviora facit. (Lib. 3. Trañ. de Peccatis, Cap. 5. Art. 5.) Deus fingulare veluti certamen contra fuperbiam fufcipit, tanquam injuria fua propulfor. (Ibidem.) Ad curandum fuperbia tumorem Deus humilis venit. . . Morbi magnitudo ex vi pretioque medicinæ æftimanda. (Ibidem.) Ad fanandam fuperbiam Deus permittit interdum ut fuperbi ruant in peccata carnalia, (Ibidem.) Superbia vitorum omnium periculofiffimum. In virtutes omnes graffatur. Jufti maxime infidiatur. (Ibid. Art. 6.) Jufti perpetuò vigilare debent ne fuperbia fubrepat. (Ibidem.) In hominis anima ultima destruitur. (Ibidem.) Quatuor fuperbie fpecies. (Art. 7.) Superborum hominum caracteres. (Ibidem.)

II. Humilitatis neceffitas ad falutem æternam. (Art. 8.) Humilitatis excellencia. (Ibidem.) Humilitas hominem Deo fubjicit. (Art. 9.) Humilitas

Chriftiana facit ut homo cæteris omnibus hominibus fe pofponat. (Ibidem.) Duo Chriftianæ humilitatis cardines, cognitio Dei, & cognitio fui. (Ibidem) Non cognitione folùm, fed affectu, cæteris omnibus hominibus fe pofponere Chriftianus homo debet. (Ibidem.) Duodecimum Chriftianæ humilitatis gradus (Art. 10.) Ad humilitatem movere nos debet originis noftræ ac miferiæ multiplicis confideratio, & exemplum Chrifti, qui ad hoc natus eft, vixit, paffus & mortuus eft, ut humilitatem doceret. (Art. 11.) Multi humiliantur, pauci verè funt humiles. (Ibidem.)

Non fum ficut cæteri hominum: jejuno bis in fabato &c. Jactantia velut pelvis fugienda. (Art. 16.) Jactantia virtutes inanes, bona opera infructuofa reddit. (Ibidem.) Jactantia mortale peccatum eft, cum aliquis jactando fe ipfum, prorumpit in contumelias aliorum, ut fuperbus Pharifæus Publicano infultans. (Ibidem, Regula 2.) Gratiam & virtutem perduat, qui de illis fe jactant. Sic perdidit Rex Ezechias thefauros, quos Babyloniorum Legatus oftendit. Sic Judæi perdidertunt Arcam, propter quam fe jactabant, & à Philiftæis abductam viderunt. Tradidit in captivitatem virtutem eorum, & pulchritudinem eorum in manus inimici. Hinc Elifæus Propheta fervo fuo Giezi miffo cum baculo fuo ad puerum fufcitandum, juffit ut neminem in via falutaret, neminem alloqueretur nemini, reponderet etiam benedicenti. Sciebat enim eum effe honoris & inanis gloriæ cupidum, & futurum ut occurrentibus in via fui curfus caufam indicaret: inanis autem gloria impedimento effe folet ne fiat miraculum. Vani filii hominum, mendaces filii hominum in ftateris, ut decipiant de vanitate in idipfum. Infpiciens tu, qui merces congregas in faccum pertufum: qui thefaurum tuum alieno in ore conftituis: ignoras quòd arca ifta non clauditur, nec feras habet? Quanto melius fapiunt, qui thefaurum fuum ipfi fibi fervant, aliis non committunt? Verum numquid femper

Pfal. 77. 61.

4. Reg. 4.

n. Thefaur.

quæft. 37. in

4. Reg.

cc. 5. Bernard.

cc. 5. de

Advocata

cc. Domin.

cc.

486 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

servabant; Numquid semper abscondent? Veniet cum manifesta erunt abscondita cordis: Quæ verò fuerint ostentata, non comparebunt. Hinc est quòd veniente Domino fatuarum virginum lampades extinguuntur: & qui receperunt mercedem suam, à Domino nesciuntur. Propterea dico vobis, charissimi, Utile est abscondere magis quàm ostentare, si quid habemus boni: sicut & mendici cum elemosinam petunt, non pretiosas vestes ostendunt, sed feminuda membra, aut ulcera si habuerint, ut citius ad misericordiam videntis animus inclinetur. Quam regulam Publicanus ille servavit multò melius Phariseo, & ideo descendit justificatus ab illo, id est, præ illo. *Omnis qui se humiliaverit, exaltabitur.* Christus *In humilitate docuit omnia fidei nomina & premia contineri.*

S. Hieronim.
Epist. 118. Lib.
29.

DOMINICA X. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Marci vij. 32.

I. PECCATORIS sibi ipsi relicti æger ille homo figura est. Surdus est & mutus. Obrutatas aures habet, malique affectas, ne doctrinam salutis, ne Dei vocem sive per Ministros suos, sive per seipsum ad eorum loquentis audiat, & percipiat. Mutus est, ita ut miseriam suam confiteri non possit, Deique misericordiam & gratiam Salvatoris implorare. Peccatum originale duplex illa consequitur impotentia: per actuale peccatum mortale augetur, & ad eum quandoque gradum pervenit permittente Deo vindice, ut peccator nihil penitus audiat eorum quæ ad salutem suam pertinent, ac penitus obmutescat, linguam habens ad confessionem peccatorum suorum, ad implorandam opem cælestis

DOM. X. POST FEST. SS. TRIN. 487

Medici, ad Deum orandum, invisibili vinculo impeditam. Unum enim peccatum alterius poena est. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 3. num. 7.*) Id significat Deus per Prophetam, Christo interprete: *Vade, & dices populo huic: Audite audientes, & nolite intelligere: & videte visionem, & nolite cognoscere.* Excæca cor populi hujus, & aures ejus aggravata: & oculos ejus claudet: ne forte videat oculis suis, & auribus suis audiat, & corde suo intelligat, & convertatur, & sanem eum. Surditas hæc & linguæ impidimentum, mala sunt eò magis deploranda, quò voluntaria. Furor illis secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surdæ & obscurantis aures suas, quæ non exaudiet vocem incantantium, & venefici incantantis sapienter. Sic Judæi auribus incircumcisi, B. Stephani divinis sermonibus aures claudebant: *Dissecabantur cordibus suis, & stridabant dentibus in eum: & continuerunt aures suas.*

Isai. 6. 9. 10.

Matt. 23. 14.

Thal. 27. 5.

Act. 7.

II. Homines surdos & mutos Ecclesiæ fides ad Jesum adducit per baptismum primò, deinde per poenitentiam sanandos. *Et adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum ut imponat illi manum.* Manus imponuntur baptizandis, digitum salivæ intinctum in eorum aures Sacerdos immitit, interioris hominis aures per baptismi gratiam aperiendas significans, ut doctrinam salutis audire valeat, divinisque mandatis obedire. De hac audiendi facultate non semel ait Christus: *Qui habet aures audiendi, audiat. AURES AUDIENDI, ipsum est donum obediendi.* Aures hominis interioris aperiuntur in baptismo, ut verbum fidei audiat: nam *Fides ex auditu: auditus autem per verbum Christi.* Digiti contactu & immisione in aures, dona Spiritus Sancti designantur, qui *dextra Dei digitus est.* Salivæ inunctione significatur rerum cælestium sapor & gustus. Homini enim veteri, homini animali non sapiunt quæ Dei sunt: at homo per gratiam baptismi renovatus, si in ea permanceat, sapit ea quæ sursum sunt.

S. August.
lib. de donis
persever. c. 14.

non quæ super terram: & gustat quam survis est Dominus. Sacro ritui Sacerdos baptizans adjungit hæc verba Christi suum hominem finantis; *Ephpheta, quod est, adaperire*: ut Dei verbo interioris hominis renovationem fieri doceamur. Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Lapsos etiam post baptismum homines, quos mortale peccatum furdos rursus & mutos effecit, Pastores Ecclesie, Concionatores, pii quique Christiani caritate Dei & proximi flagrantés, adhortationibus suis, fraterna correptione, pia sollicitudine, ferventibus precibus, sanctis exemplis ad Jesum adducunt: & deprecantur eum ut imponat illis manum: ut cor eorum aperiat veritati, ut veritatis & legis sue amorem illis inspiret, ut veritatem quam credunt, voce & operibus confitendi vires per gratiam suam tribuat. Mutus enim permanet, qui Christi gratiæ & fidei moribus suis non respondet, qui clamare ad Dominum de profundis non potest, qui illum vitæ sanctæ non benedicit. *Ne simus strepentes vocibus, & muti moribus. . . Qui contemnit mundum, clamat ad Christum. Qui spernit sæculi voluptates, clamat ad Christum. Qui dicit, non lingua, sed vitæ, Mibi mundus crucifixus est, & ego mundo, clamat ad Christum. Qui dispergit & dat pauperibus, ut justitia ejus maneat in sæculum sæculi, clamat ad Christum. . . Mucus est, qui factis non clamat.*

III. Ut ab interiori surditate, & invisibili impedimento linguæ liberemur ac sanemur per gratiam Salvatoris, facere debemus quod fecit ipse surdus & mutus hominem sanans. Recedendum à turbâ, relinquendæ peccati occasiones, sæculi societates, mundus animo & affectu deserendus. *Nolite conformari huic sæculo. . . Nolite diligere mundum.* Impossibile est enim ut quis tangat picem & non inquinetur ab ea. Totus mundus in maligno positus est. Christi gratia nos à turbâ vocanti, & seorsum ducenti obediendum,

1. Reg. 19. 11.

S. August.
Serm. 7. aliis
11. de verbis
Domini.

si salvi esse volumus. *Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas ejus, & expuens tetigit linguam ejus.* In mundo spiritualis futiditas contrahitur: à mundo recedendum, ut curetur per operationem gratiæ Christi, quia *Non in commotione Dominus.* 2. Suspicendum in cælum est: peccator à Deo averfus in terram oculos suos declinavit: *Oculos suos statuerunt declinare in terram.* Ad cælum igitur attollendi sunt oculi cordis, ad Deum convertendi sunt, quia *Auxilium meum à Domino: Adjutorium nostrum in nomine Domini* qui sanat omnes infirmitates nostras: & cujus misericordia magis est super nos. Suspicendum in cælum, unde per peccatum exulamus, & quod per Christi gratiam revocamur. *Orandus Pater noster qui in cælis*, quamvis ubique sit. (*Lib. 5. De Oratione, Cap. 2. Art. 3. & Lib. 1. Tract. de Fide & Symbolo, Quæst. 2. Art. 1. §. 10.*) Oculi mentis in cælum convertendi: *Quia Omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est, descendens à Patre luminum.* Gemendum corde contrito pro peccatis nostris: *Et suspiciens in cælum ingemuit.* Meminerimus Christum pro nobis ingemuisse, miseris nostris compatientem. Ingemiscit Medicus, & non ingemiscet agrotus: *Spiritus Sanctus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*: id est, cum gemitibus postulare nos facit. *Hoc negotium, ait sanctus Augustinus, plus gemitibus, quam sermonibus agitur: plus stertit, quam assatur.* Ponit autem lacrymas nostras in conspectu suo, & gemitus noster non est absconditus ab eo, qui omnia per verbum condidit, & humana verba non querit. *Gemat peccator, infirmitatem & impotentiam suam ad audiendum & rectè loquendum sine Dei gratia cognoscens, & oret gemitu voluntatis, ut imperet donum facultatis.* Si quidem *Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quæ si ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est:*

1. Reg. 19. 11.

Psal. 16. 11.

Jacob. 1. 17.

Rom. 1. 26.

S. August. Epist. 170. aliis 121.

S. August.

2. Cor. 1. 5.

490 INSTITUT. CONCICNAT. PARS II.

1. Cor. 11. 7. & *Nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto.* Orantibus, gementibus, penitentibus merita sua Jesus applicabit: aperientur in nobis aures in terrioris hominis gratia ejus operante, solvetur lingua nostra in Dei laudes, loquetur quasi sermones Dei; gratia Christi vim & admirabimur & pradicabimus. Et eo amplius admirabuntur, dicentes: bene omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui.

DOMINICA XI. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Diliges proximum tuum sicut teipsum. Luc.
x. 27.

Hoc Legis naturæ præceptum est, in Lege Moſaica renovatum, cum lex naturæ in hominum cordibus per peccatum obscurata esset, in Lege tandem Evangelica à Christo Jesu magis explicatum. Hæc post primum & maximum de dilectione Dei mandatum, summa Legis est. *In Lege quid scriptum est? Quomodo legis?* His verbis Christus interrogat Legisperitum qui tentaturus illum surrexerat, quærens quid factu esset opus ad vitam æternam possidendam. Ille verò respondens dixit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut te ipsum.* Pharisei responsum Jæsus approbat: *Recte, inquit, respondisti: hoc fac & vires.* In his duobus mandatis, ait alibi Christus, *universa Lex pendet & Propheta.* De primo præcepto Sermonem aliàs habebimus, Hodie de secundo agendum, quod præcipuè Legislator noster ac Salvator proposita Samaritani parabola explicuit: & id quidem impræsentiarum sufficit ad plenitudinem Legis exponendam. Nam, ut do-

Mat. 22. 40.

DOM. XI. POST FEST. SS. TRIN. 491

ecet Apostolus, *Qui diligit proximum, legem implevit. . . Omnis lex in uno sermone impletur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. . .* Qua ratione tota lex dilectione proximi impletur? (*Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 6.*) Unumquemque vestrum convenio, Auditores, *In lege quid scriptum est? quomodo legis?* Quid in Lege Dei scriptum sit, vos minime ignorare confido; sed vereor ne ad illam non satis attendatis. Timeo ne ignoretis quis sit proximus, quod ignorabat Legisperitus ille qui Christo questionem proposuit tentans illum, *Quis est meus proximus?* Tria ergo docebo vos præsentis Sermone. 1. Quis sit proximus? & quæ sit regula secundum quam proximi dilectio mensuranda est. 2. Quæ sint officia dilectionis proximo debita secundum Dei legem? 3. Quod sit exemplar cui nos in exhibendis hujus dilectionis officiis conformare debemus?

I. Omnis homo proximus est noster, etiam extraneus & peregrinus, etiam ignotus, etiam inimicus, ut docet Christus proposita Parabola Samaritani, qui misericordiam exercuit in Judæum, tamen Judæi Samaritanos averſarentur, nec ipsis cõiterentur. *Frates etiam vestri sumus* jure nature matris unius, ait Tertullianus Paganos alloquens, *et si vos parum homines, quia mali fratres.* Multo magis proximi sunt Christiani. *At quantum dignius fratres & dicuntur, & habentur, qui unum Patrem Deum agnoverunt, qui unum Spiritum bibebunt sanctitatis, qui de uno utero ignorantia ejusdem ad unam lucem expaverunt veritatis?* Paratus igitur esse debet Christianus ad misericordiam in omnes homines exercendam, ad benefaciendum omnibus quantum potest, non iis solum à quibus sperare potest grati animi vicem, & similia vel majora beneficia, qui *Caritas non quarit que sua sunt.* Verumtamen in magis conjunctos prius & ubertius exercenda est beneficentia, cæteris paribus. Ordo enim in carita-

Rom. 13. 8.
Galat. 5. 14.

Apolog. 6.
39.

1. Cor. 13. 5.

te servandus est. (*Lib. 4. Cap. 2. Art. 11. Regula 5. 20. & 21.*)

Regula secundum quam dilectio proximi mensuranda est, amor est quo nos ipsos diligimus. *Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Omne igitur bonum proximo desiderare, procurare, conferre debemus, quantum in nobis est, quod nobis desideramus, & fieri vellemus. Omne malum à proximo avertere, quantum valemus, nullum illi malum imprecari vel inferre, quod nobis inferri nollemus. *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias.* Tobia verba sunt Spiritus Sancti afflatu filium admonentis. *Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hac est enim Lex & Propheta.* Verba sunt Christi. Nulla exceptio est, *Omnia quaecumque vultis, &c.* Scipsum salubriter diligit, qui plus Deum quam seipsum diligit. Cum proximo igitur agendum ut ipse etiam perfecto amore diligat Deum. (*Lib. 4. De Decalogo, Cap. 2. Art. 11. Regula 2.*) Ex præcepto dilectionis proximi nascuntur humanae societatis officia, (*Ibidem.*) Quid sit diligere proximum sicut seipsum? (*Ibidem.*) Non carnales necessitudines in homine diligenda, sed natura quæ ad Deum pertinet, sive sit perficienda, sive perfecta. (*Ibidem.*) Omnes sub uno Deo Patre cognati sunt, qui cum diligunt. (*Ibidem.*) Cur præceptum de proximi dilectione mandatum novum dicatur? (*Ibidem.*) Proximum sicut seipsum diligere debet homo tripliciter. (*Ibidem.*)

II. Quæ sint officia dilectionis proximo debitæ secundum Dei legem, docet Parabola Samaritani à Christo proposita in hodierno Evangelio. 1. Miseriis proximi condolendum. *Et videns eum, misericordiam motus est.* Unus ex caracteribus impiorum, quos tradidit Deus in reprobum sensum, est quod sint *sine affectione, sine misericordia.* His morte dignos æterna docet Apostolus. Quamobrem hortatur ut viscera misericordie in-

duamus. *Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti, & Coloss. 3. 12, dilecti, viscera misericordie.* Unum corpus sumus, singuli autem alterius membra. *Si autem unum membrum 1. Cor. 12. 26. patitur, compatiuntur omnia membra.* Ut gaudium illis commune, ita communis afflictio. *Gaudete cum Rom. 12. 15. gaudentibus, flete cum fentibus: id ipsum invicem sentientes.* Proximum diligere tenemus, & fieri ipsos, amore affectivo & interiori: Unde per solos actus externos hoc præceptum non impletur. (*Lib. 1. Cap. 2. Art. 11. Regula 1.*)

2. Juvandus est proximus, & ejus miserie subveniendum est quantum valeamus: non remittendum aliis hoc officium. Unde nec Sacerdos, nec Levita, qui hominem vulneratum & semimortuum videntes præterierunt, impleverunt præceptum dilectionis proximi, sed solus Samaritanus, qui ad ipsum appropinquavit, illique subvenit. *Et appropians alligavit vulnera ejus, &c.* Hinc dilectus Christi Apostolus: *Filioli mei, non 1. Joan. 3. diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.* Et sanctus Jacobus Apostolus: *Si frater & soror nudus Jacob. 2. 15. sint, & indigeant victu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis, Ite in pace, calefacimini & saturamini: non dederitis autem eis que necessaria sunt corpori, quid proderit? Ad miseros appropinquandum est, ad ignorantes, ut eos doceamus; ad ægrotos, ut ipsis ministremus; ad captivos & afflictos ut illos consolemur; ad peccatores, ut illos corrigamus & eorum conversionem procuremus. Morosi ne simus, sed affabiles omnibus qui ope nostra, patrocinio, consilio, solatio indigent. Et appropians allegavit vulnera ejus.* Lethalis obdurationis adversus misericordiam reus est, qui opus aliquod misericordie, sive corporalis, sive spiritualis prætermittit ac negligit, cum illud exercere potest & tenetur, quando nimirum extrema est vel urgens proximi eadem misericordiam indigentis necessitas. (*Lib. 3. de Peccatis, Cap. 6. Art. 9. Regula 15.*) Non obvius tan-

Tob. 4. 16.

Matt. 7. 21.

Rom. 1. 21.

tum pauperibus eroganda elemosina, sed pauperes querendi, & illis maxime subveniendum, qui præ verecundia petere non audent. (*Lib. 4. De Decalogo, Cap. 2. Art. 11. Regulâ 27.*)

3. Commodis etiam nostris aliquid detrahendum est ut proximis necessitatibus succurramus; multò magis impendenda sunt superflua nostra in elemosynas. Sic Samaritanus ex equo suo descendit, ut hominem vulneratum & omni ope destitutum in illum imponeret. Lethalis obdurationis adversus misericordiam rei sunt divites, qui Christianæ frugalitatis & moderationis regulas prætergressi, ea quæ familiæ sustentationi, & status sui atque dignitatis decentiæ minimè necessaria sunt, in frequentes & splendidas epulas, in ædium magnificentiam, in pretiosiores suppellectilem, in vestium luxum, in ludos, in curiositatis lenocinia, in voluptates profundunt. (*Ibidem, Regulâ 9.*)

4. Proximus in peccatum lapsus & vulneratus, saluberrimis correptionis fraternæ medicamentis curandus est; infundendum in vulnera ejus oleum & vinum; severitas lenitate temperanda est. *Alligavit vulnera ejus, infundens oleum & vinum.* Qui ex zelo amaro & cum nimia acrimonia corripunt, solum vinum, imò potius acetum infundunt vulneribus, quo exacerbantur. Adulatores solum oleum, de quo dictum est: *Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.* Detractores subtiliores oleum in ore habent, sed vulneribus peccantium non infundunt: imò novas ipsi plagas imponunt. *Mollii sunt sermones ejus super oleum, & ipsi sunt jacula.* De fraternæ correptionis officio ad caritatem proximi pertinente, vide (*lib. 4. de Dec. C. 2. Art. 11. Regulâ 39. & 40.*) Corruptio fraternæ cum humilitate, caritate & mansuetudine exercenda est. (*Regulâ 39.*) Tria necessaria illi qui proximum corripit: In animo, compassionis affectus; justitiæ zelus; discretionis spiritus: In lingua, modestia in increpando; copia in exhortan-

Psal. 140. 7.

Psal. 54. 22.

do; efficacia in persuadendo. (*Ibidem.*)
5. Portandæ sunt & sustinendæ infirmitates proximi. *Caritas enim patiens est, omnia suffert, omnia sustinet.* Id significat Samaritanus, qui ægrocum in iumentum suum imposuit. Officium dilectionis erga proximum est, illius onera portare. (*Ibidem, Regulâ 3.*)

6. Hospitalitas exercenda, & cura de proximo gerenda est in ejus necessitatibus. *Duxit in stabulum, & curam ejus egit.* Unde Propheta Evangelicus ait: *Frange esurienti panem tuum, & egenus vagusque induc in domum tuam: si videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexeris.* Ubi verò Xenodochia sunt, cura saltem ut ad ea pauperes infirmi deferantur: ipsos commenda Xenodochii Præfectis & Ministris; ipsi illis ministra ex tua, substantia. *Et altera die protulit duos denarios Samaritanus, & dedit stabulario, & ait: Curam illius habe.* Peccatores saluberrimis admonitionibus, consiliis, bonis exemplis duc ad Pastores & Præpositos Ecclesiæ, qui de illo curam habeant. Ne dicas cum Caino: *Num custos fratris mei sum ego?* Custos certe esse debes ex præcepto caritatis. Deus enim *Mandavit unicuique de proximo suo.* (Fraternæ dilectionis caracteres explicantur *Lib. 2. Cap. 2. Art. 11. Regulâ 2.*)

III. Exemplar cui nos in exhibendis proximo dilectionis officiis conformare debemus, Christus est. *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.* Verus ille Samaritanus est, qui fecit nobiscum misericordiam: Samaritanus enim cultos interpretatur, & de Domino nostro dicitur: *Ecce non dormitabit, neque dormiet qui custodit Israel:* quia refurgens ex mortuis jam non moritur. Denique cum illi contumeliosè dixissent Judæi, *Samaritanus es tu, & daemonium habes,* negavit se habere daemonium, quia se noverat daemonium expulsores; non se negavit Samaritanum, id est, infirmi custodem. Homo descendens

Ibid. 17. 2.

Genes. 4. 9.

Ecdi. 17. 12.

Joan. 13. 14.

Psal. 20.

Rom. 6.

Joan. 7.

S. August.

Serm. 171.

Aldi 17. de

verbis Domini.

ab illa caelesti Jerusalem civitate pacis, eamque deserens per peccatum, in latrones, diabolum scilicet ac Angelos ejus incidit, qui eum justitia & immortalitate spoliatum & plagis impostis ignorantiae, infirmitatis, seu difficultatis & impotentiae ad bonum omne supernaturale, semivivum reliquerunt. Qua enim parte Deum cognoscere & intelligere potest, vivit: qua parte peccatis contabescit & premitur, mortuus est, ideoque dicitur semivivus. Sacerdos & Levita viſo eo praeterierunt. Lex & Sacrificia Moſaica peccati malitiam expiare, vulnera sanare non poterant. Per legem cognitio peccati, non curatio. *Lex jubere novit, cui succumbit infirmitas: Gratia juvare, qua infunditur caritas.* Christus verus Samaritanus jacentem videns, misericordiam motus est, quia nullum in eo meritum invenit quo curari dignus esset. Dei Filium humanam naturam assumpsit solam miseratione humanae miseriae & infirmitatis. *Vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Oleum & vinum, pretiosum suum sanguinem plagis hominis peccatoris infudit, ut illum sanaret. Medicinalis gratiae suae virtute, fortiter & suaviter in corde illius operantis perfudit. Vulnera ejus mandatorum suorum salutaribus fasciis alligavit. In Ecclesiam denique suam deductum, commendavit Pastoribus, quibus duos denarios dedit, in Ministerium salutis animarum impendendos, veritatem nempe & caritatem. His vero in reditu suo, id est, in judicio, si fideliter ministerium suum adimplerint, mercedem reddet, vitam & gloriam sempiternam. Tunc enim plena & perfecta erit hominis sanitas, cum donata illi fuerit immortalitas. Christum imitemur, & sicut ille misericordiam in nos suam exercuit, & porro exercere non cessat, ita misericordiam in proximos exercemus. *Vade, & tu fac similiter.* Alioqui de salute nostra actum est, quia *Judicium sine misericordia illi qui non fecit misericordiam.*

Ex lib. 2.
Evangelii.
c. 19.

S. August.
lib. 1. contra
doct. Epiph.
2. cap. 6. 1.

Isai. 53. 4.

Jacobi 2. 12.

DOMINICA XII. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe: & levaverunt vocem, dicentes: Jesu Praceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos Sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mandati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum. Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens. Luc. xvij. 12. 13.

QUAM foeda, quam horrenda sit mortalis peccati lepra, quam difficilis ejus curatio, solo fidei lumine cognosci potest. Ejus typi sunt ritus erga leproſos in Lege veteri praescripti. Leprae macula in peccati poenam aliquoties a Deo vindice inflicta, ut illius foeditate significaretur hominibus peccatum incomparabiliter foedius & horribilius esse. Maria soror Moyses lepra percussa est ob peccatum invidiae, murmurationis & detractionis contra fratrem suum Dei amicum & Israelitici populi Ducem. (*Numer. 12.*) Jam medium carnis ejus devoratum erat a lepra, cum Moyses pro ea Deum oravit. Illam vero septem diebus extra castra separari jussit Dominus, quibus elapsis tandem sanata revocaretur. Lepra percussus est Rex Ozias propter superbiam & sacrilegium, quod apprehenso thuribulo thus adolere voluisset in Templo Domini super Altare thymiamatis, quod ministerii sacerdotalis erat. Leprosus fuit usque in diem mortis suae, & è Templo expulſus, habitavit in domo separata, omni sacro civilique commercio privata, Joathan filio ejus Regnum administrante. Quin

etiam extra sepulcra Regum in agro sepultus est, eò quod leprosus esset. (2. Paralip. 26.) Giezi servus Elifazi Prophetæ lepra percussus est obavaritiam & simoniam, quod munera à Naamam Syro accepisset ob miraculum curationis ejus ab Elifazo editum. (4. Reg. 5.) Quicumque lethali peccato maculati sunt, sacrilegi, impudici, superbi, avari, invidi, detractores, Deo, Ecclesiæ, Præpositivæ suis non obediens, coram Deo leprosi sunt, excommunicati, ab Ecclesiâ primitivorum, quæ in cælis est, exclusi, donec sanati fuerint. Hæc lepra voluntaria. Eam non incurris, si ab ea cavere velis. *Observa igitur diligenter ne incurras plagam lepræ, sed facies quacumque docuerim te Sacerdotes Leviticæ generis, juxta id quod precepimus, & imple sollicite. Memento quæ fecerit Dominus vester Maria in via cum egredieremini de Ægypto.* Vide idæam seu argumentum Sermonis. I. in Dominicam secundam post Octavas Epiphaniæ.

II. Qui secundum animam leprosus est, mortali peccato inquinatus, peccati deformitatem, sæditatem, horrorem, illud cum infinità Dei bonitate quam offendit, cum remedii magnitudine, scilicet passione, sanguine, ac morte Filii Dei, quibus abusus est, comparando, consideret. Indignum se agnoscat, qui ad Deum appropinquet. Humilietur sub potenti ejus manu, pudore suffusus stet à longè, ut Dei misericordiâ prope fiat in sanguine Christi. *Occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longè.*

Alta & vehemens voce, humili & fervente oratione Dei misericordiam per Jesum Christum imploret. Præptorem invoct, qui gratiæ suæ lumine lepram ignorantia dispellat. Salvatorem invocet, qui caritate per Spiritum Sanctum suum in cor infusa, lepram cupiditatis misericorditer sanet. *Ei levaverunt vocem, dicentes: Jesu Præceptor, miserere nostri.* Tum corde contrito & humiliato pergat ad Sacerdotes, lepram suam ostendat, peccata sua consecratur, faciat quod præ-

DOM. XII. POST FEST. SS. TRIN. 499

scripserint secundum divinæ animarum medicinæ regulas, ut Deo reconcilietur, ut peccati remissionem obtineat, ut animæ sanitate per Christi gratiam recipiat. *Ite, ostendite vos Sacerdotibus. Sic Deum laudare incipiunt pœnitentes, & ejus faciem præveniunt in confessione, qui suâ jam misericordiâ ipsos prævenit, dum contriti ad Sacerdotes irent peccatorum istorum confessionem edituri, lepram suam ostensuri. Antequam veniat, nos confitendo damnemus quod fecimus, ut ille quod coronet, non quod damnes inveniat.* Hoc maxime pertinet ad laudem Dei: *Quia tanto amplius laudatur Medicus, quanto plus desperabatur egrotus.* Confitere itaque peccata tua, quò magis desperabas de te propter iniquitates tuas. Tanto enim major laus est ignovcentis, quanto major exaggeratio est peccata confitentis.

III. Postquam mundati sunt leprosi, sive justificati & absoluti peccatores, statim ad Jesum redire debent, illi adherere, humiliter gratias agere suo Salvatore oc liberatori pro accepto beneficio. *Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum, & cecidit ante faciem ejus gratias agens.* Pars præcipua divini cultus in gratiarum actione posita. (Lib. 5. de Oratione, Cap. 7. Art. 8.) Ipsa gratiarum actio Dei donum est (Ibid.) Multi importunè petunt quod sibi deest, paucis gratias agunt. *Nonne decem mundati sunt, & novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.* Locum in nobis facimus ampliori gratiæ, si acceptæ non sumus ingrati. Contra verò qui de magnis gratias non agit, & quod habet amittit. (Lib. 5. Cap. 1. Art. 8.) Sponsa cælestis priori gratiæ adeo non ingrata est, ut secundam gratiarum actione prævenit, de Sponso dicens: *Leva ejus sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Discite in referendo gratiam non esse tardus aut*

Omni tempore quo leprosus est & immundus, solus habitabit extra castra.

Levit. 13. 46.
Deuter. 24. 1. 2.

Tibi, Domine, iustitia Nobis ament consilio facies. Daniel 9.
Tibi Dominus Deo nostro misericordia & propitiano quia fecerunt à te, & non asserimus vocem Domini Dei nostri, ut ambularem in lege ejus.

S. Augustini
Enarrat. in
Ps. 147. 4.

S. Bernard.
Serm. 51. in
Cant.

500 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
 segnis, discite ad singula dona gratias agere. Diligenter considera qua tibi apponuntur, ut nulla videlicet Dei dona debita gratiarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, non pusilla. Denique jubemur colligere fragmenta ne pereant, id est, nec minima beneficia oblivisci. Numquid non perit quod donatur ingrato? Ingratitudo inimica est animæ, exinanitio meritorum, virtutum dispersio, beneficiorum perditio. Ingratitudo ventus urens, siccat sibi fontem pietatis, rorem misericordiarum, fluentia gratiæ. Propter hoc Sponsa mox ut gratiam de lava sensit: gratias egit, non expectans plenitudinem qua in dextera est.

DOMINICA XIII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Nemo potest duobus dominis servire . . . Non potestis Deo servire & Mammonæ. Matt. vj.

Scriptura facta non damnat nisi cupiditatem, non præcipit nisi caritatem, atque ita informat mores hominum, ait præclare S. Augustinus. Eo maxime collineat Evangelium. Christus cupiditatem expugnat, caritatem ubique commendat. Damnatur cupiditatem his verbis: Non potestis Deo servire & Mammonæ. Caritatem commendat hæc sententiâ, Querite primum Regnum Dei, & justitiam ejus. Temporales perituraque divitiæ contemnendas docet Christus; spiritalis æternalque divitiæ diligendas & querendas.

I. Avaritia quàm grave sit peccatum. (Lib. 3. Traët. de Peccatis, Cap. 6. Art. 1.) Peccatum est in Deum (Ibidem, n. 3.) Peccatum est hominis in se ipsum (Ibid. n. 4.) Avarorum dura & pudenda servitus (Ibid.) Avari dæmoniis similes. (Ibid.) Penè insanabile avaritiæ malum. (Ibidem.) Non male per se

DOM. XIII. POST FEST. SS. TRIN. 501
 divitiæ, sed perverfus carum amor & pravus usus. (Ibid.) Avarus in se ipsum iniquus. (Ibidem.) Divitiis avari egellat. (Ibidem.) Crudelitas avaritiæ (Ibid.) Avaritiæ effugies à S. Cypriano adumbrata. (Ibidem.) Christianos ab avaritia detertere debet opum vanitas & fallacia, spiritualium excellentia bonorum, vitæ Christianæ conditio, que via est ad meliorem & cælestem æternamque patriam, Christi verba divites avaros damnantis, pauperes spiritu commendantis. (Ibidem. Art. 2.) Divitiarum cupiditas, & spes in divitiis mala: (Art. 3. Regula 3.)

Lethalis avaritiæ rei sunt, quicumque plura concupiscunt, quàm hujus vitæ necessitas, statulque sui decentia & decorum exigant; & necessaria habentes, novas opes congregare non cessant. (Ibidem. Regula 4.) Non solum lethalis avaritiæ reus est qui rapit aliena, sed & ille qui cupidè servat sua: si tanta sit cupiditas, ut illa non sit paratus amittere ne Deum lethaliter offendant. (Ibidem. Regula 5.) Gravis impatientiâ in rei familiaris amissione animum prodit lethalis avaritiæ reum. (Regula 6.) Timor amittendæ opum, martyrii impedimentum est. (Ibidem.) Avaritiæ lethalis rei sunt, qui nullum congerendis filiorum gratiâ opibus modum statuunt; eaque ratione ab erogandis elemosynis se excusant urgente præcepto. (Regula 7.) Pater qui largas elemosynas facit, meliùs filiis suis consulit. (Ibidem.) Uno filiorum amisso, pars ejus pauperibus eroganda. Trajectitium ex elemosynis faciendum. Christus ad filiorum numerum addendus. (Ibidem.) Patres qui filiis ingentes opes congregant, peccatorum materiam illis cumulant. (Ibidem.) Pater avarus in sua filiorumque perlosa à Deo puniendus. (Ibidem.)

II. Veræ divitiæ, Regnum Dei & justitia ejus. Hæc primum querendæ, hæc solæ amandæ sunt. Querite primum Regnum Dei, & justitiam ejus. Nunquam

502 INTITUT. CONCIONAT. PARS II.

1. Tim. 6.

pauper, qui Deo dives est. Divitibus præcipitur *Non sublimè sapere, neque sperare, in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futuram, ut apprehendant veram vitam.* Bona opera veræ divitiæ sunt, in cælis, apud Deum deposita, quò fut non appropriat, neque tinea corrumpit. Ibi cor habere licet; quia ibi thesaurus noster est. *Ubi est thesaurus tuus, ibi & cor tuum erit.* Thesaurus noster, Deus noster, *Sursum corda.* Si cor in terra manserit, divitias terrenas amans, terra fiet, computrescet; Si ad cælum erigatur, & in Deo defixum fueri, Deus fiet. Deus totum hominis Christiani. *Deus meus & omnia.*

Matth. 6.

DOMINICA XIV. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Ibat Jesus in civitatem qua vocatur Naim: & ibant cum eo Discipuli ejus, & turba copiosa. Cùm autem appropinquaret porte civitatis, ecce defunctus efferebatur filius unicæ matris suæ: & hec viduæ erat, & turba civitatis multa cum illa. Luc. vij.

Christi Jesu miracula non solum facta sunt admirabilia, sed signa ad nostram instructionem ab ipso ordinata. Mortuus qui ad sepulchrum efferebatur, statum miserum peccatoris significat: Mortui suscitatio à Christo Domino significat conversionem & justificationem peccatoris. 1. Lugendus peccatoris status. 2. Laudanda Christi misericordia, qui peccatorem ad vitam revocat per gratiam suam.

I. Peccatum mors animæ. Quemadmodum corpus

DOM. XIV. POST FEST. SS. TRIN. 503

de anima vivit, sic anima de Deo vivit. Sicut ergo corpus moritur cùm ab eo separatur anima; sic moritur anima cùm ab ea separatur Deus, sive cùm ipsa se separat à Deo. Anima non vivit de se: Melius est id quo vivit, quàm ipsa: Deus est qui ipsam creavit ad imaginem suam, ut ei adharendo beata esset. Per peccatum mortale à Deo separatur: peccatum igitur mors est animæ. *Anima qua peccaverit, ipsa morietur.* (Vide Lib. 3. *Tract. de Peccatis Cap. 3.*) Peccatoris statum cùm statu hominis mortui compara. Nec motum, nec sensum ullum spirituales in eoprehendens: corumpitur, ad sepulchrum effertur, mox putrescet, exhilabit odorem mortis, si peccatum publicum fuerit. Scandalum odor mortis est: Malæ conscientie verme corrodetur. In sepulchrum effertur per quatuor portitores, ignorantiam, cupiditatem, timorem, superbiam. Mox sepulchro malæ consuetudinis includetur, nisi Christus per gratiam suam occurrat, ipsumque suscitet: Veniet in profundum malorum, contemnet, à Deo penitus deseretur, oblivioni tradetur, nomen ejus de libro vitæ delebitur, peribit: Morietur in peccatis, secundæ morti, absque ulla spe resurrectionis ad vitam gratiæ, & gloriæ, addicetur. *Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt.* Tribus gradibus ad peccatum pervenitur, suggestione, delectatione, consensione. Tres peccati differentia, in corde, in opere, in consuetudine, significatæ per tres mortuos à Christo Domino suscitatos. (Lib. 3. *Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 9.*) Peccata ex pravo habitu & consuetudine commissa graviora sunt peccatis ex infirmitate commissis. Miserabilis status hominis peccandi consuetudine irretiti... Gradus quibus ad pravam consuetudinem pervenit anima... Ex prava consuetudine moralis quedam peccandi necessitas emergit, sed tamen voluntaria, quæ proinde peccatum aggravat, tantùm abest ut

Exeb. 17. 22.

Psal. 17. 6.